Ч. 175 (15.006). | Львів, четвер 11. серпня 1938. | Opłata pocztowa uiszczona gotówką. | Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Надзвичайне засідання найвищої военної ради в Токіо.

Аґенція Домеї повідомляє:

В середу в год. 9-ій рано (місцевий час) відбулося надзвичайне засідання найвищої военної ради. На засіданні міністр війни ґен. Ітаґакі зясував хід останніх подій у Китаю і на манджурсько-совітськім кордоні.

В засіданні взяв участь кн. Асака, кн. Кан, ґен. Суґіяма, ґен. Нішіто та віцеміністр військових справ. Крім звіту міністра Ітаґакі розглянули звіти 24-ох ґенералів, між ними звіт команданта квантунської армії, ґен. Нішікарі і звіт ґен. Каваї, члена тайної ради.

БОРОТЬБА НА РУЧНІ ҐРАНАТИ.

Міністерство війни видало в середу в год. 10.30 (місцевий час) такий комунікат: На відтинку горбів Чанкуфен дійшло до боротьби на ручні ґранати. Два совітські курені атакували у вівторок вечором кількакратно японські позиції під Чанкуфен, але за кожним разом японці відбили наступ. Нині в год. 6-ій рано совітська артилерія почала нагально бомбардувати згаданий відтинок. Японська артилерія відповіла вогнем. На відтинку Шашаопін лінії совітських та японських військ віддалені на 500 метрів, під Чанкуфен горбом висоти на 52 метри.

НОВІ СОВІТСЬКІ ВІДДІЛИ НА ФРОНТІ.

Японське міністерство війни повідомляє: На відтинку Чанкуфен і Шашаопін прийшли на фронт нові совітські відділи. На цілому фронті нагальні бої. В год. 6-ій рано совітські полки заатакували японські становища під Янкуяпін. По годинній боротьбі наступ відбито. Японці затримали всі свої становища.

ЗБОМБАРДУВАЛИ ПОЇЗД.

Комунікат японського міністерства війни подає:

У вівторок обстрілювала совітська артилерія пасажирський поїзд між Шукаї і Кого в північній Кореї. Багато ранених між населенням.

Великі відділи совітської піхоти, артилерії і кавалерії концентруються на південний схід і північний захід від Ганш, 20 км. на північ від Чанкуфен та на північно-західних берегах заливу Поссієт. Пополудні виїхало з Новокиївська до Ганш 50 совітських танків. Коло Ганш будують большевики окопи.

КИТАЙСЬКІ ВОЯКИ КРАЩІ.

Японський щоденник „Мійко Шімбун" пише, що моральний стан відділів совітської армії, що брали участь у боях під Чанкуфен, дуже низький. Совітські вояки піддаються щораз то частіше. Щоденник додає, що китайські вояки не піддаються так легко. Тому вартість червоної армії загадочна, хоч має дуже багато літаків і панцирної зброї.

Совітський консуль покинув Корею.

ТОКІО, ПАТ:

Совітський ґенеральний консуль у Севлі (столиця Кореї) повідомив ґенерального губернатора Кореї, що виїзджає до Москви на відпустку.

„Домеї" здогадується, що совітський уряд хоче використати теперішне положення, щоб зліквідувати консулят у Кореї.

НОВІ МИРОВІ ПРОПОЗИЦІЇ ЯПОНІЇ.

Представник японського міністерства закордонних справ заявив представникам закордонних часописів, що Японія не думає зривати дипльоматичних переговорів у справі подій на совітсько-манджурському кордоні. Дальший хід подій залежить від Совітів. Японія висунула нові пропозиції у справі складу евентуальної мирової комісії. Раніше Японія пропонувала, щоб комісія складалася з трьох рівноправних делеґацій: японської, манджурської і совітської. Тепер японський уряд запропонував, щоб комісія складалася з двох рівноправних делеґацій: японсько-манджурської і совітської.

НАГЛИЙ ЗРІСТ ДОРОЖНЕЧІ В СССР. ТОВАРИ ЗНИКАЮТЬ З РИНКУ.

Аґенція АТЕ повідомляє:

У звязку з военною пропаґандою між населенням СССР запанувало переконання, що війна на Далекому Сході вже дійсно зачалася і тому слід якнайшвидше засобитися предметами першої потреби, що їх можна ще купити в кооперативах чи державних крамницях. Цей панічний настрій відбився відемно на совітськім ринку. З продажі зникли найнеобхідніші товари і зросла спекуляція. В усіх більших совітських містах поширилася тайна торговля т. зв. „дефіцитними товарами", себто тими, що їх нема в леґальній торговлі. Ціни підскочили нагло вгору і населення опинилося перед новою хвилею дорожнечі. І так кільоґрам масла коштує від 14 до 16 рублів, 1 кґ. хліба від 1 до 3 рублі, пара поганого взуття від 300 до 400 рублів. Зовсім зникли з продажі текстильні вироби. Сукно на одіння можна купити в потайній торговлі по ціні 400 рублів за метер.

Sygn. akt. VI. 1. Pr. 287/38. Wyciąg z protokołu posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI karny we Lwowie w składzie: Przewodniczący S. O. T. Laskowski, S. O. J. Niementowski, S. O. d.r K. [illegible] w sprawie konfiskaty Nr. 151 czasopisma p. t. „Diło" Lwów, dnia 14 lipca 1938 r. do Sygn. VI. [illegible] 30/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 lipca 1938 po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 16. lipca 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" Nr. [illegible] Lwów, dnia 14 lipca 1938, zawierającego w [illegible] „Interwencja w sprawie ukraińskich politycznych więźniów" od słowa „memorial" do „Najważniejszym", od słowa „więźniom" do „Brak", od słowa „Usunięcie [illegible]", od słowa „własnej" do „i wykłykuje"; [illegible] „zaświadczenią" do „sprawy", od słowa „więźniów", od słowa „[illegible] ukraińskich", od słowa „Lwowi" do „poprawy", od słowa „UPR" do „przyczynami"; od słowa „wid[illegible]", od „odbywaniu", od „także" do „nie dozwolają" i od „obłehczuwało" do „dołu" znamiona występku z art. 170 i 127 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa, przewidziane w § 21. ustawy drukarskiej z 17. grudnia 1862 (Dz. p. Nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wymieniony artykuł przez podanie szeregu nieprawdziwych i zdolnych wywołać niepokój publiczny wiadomości mających rzekomo ilustrować stosunki w więziennictwie polskim, a w szczególności postępowanie władz więziennych dopuszcza się zniewagi tychże władz. Według §§ 487, 489, 495 p. k. oraz §§. 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: D.r T. Laskowski, w. r. Protokólant: Kowalski, w. r. Za zgodność: w z. Warzoszczak, kierownik Sekretariatu.

—o—

Залицянки до польського хлопа.

Львів, 10. серпня 1938.

Коли розпався могучий колись в Польщі бльок „Хієно-Пяста" з Вінцентим Вітосом у проводі і до правління в державі прийшли люди післятравневого режіму, польське село стало в опозиції до нового уряду. До травня 1926 р. було воно розділене на ріжні політично-партійні групи, яких фактичні чи ідеольоґічні основи сягали в часи, коли не істнувала ще Польща як самостійна держава. Повну політичну орґанізацію мали польські селяни тільки в Західній Галичині, яких ще в 80-ти роках минулого століття зачав орґанізувати перший ловець на польського хлопа ексезуїт кс. Станіслав Стояловський при помочі видаваного ним тижневика „Венец і Пшчулка" і орґанізатор перших селянських віч. Демаґоґ непересічної марки, довший час переслідуваний духовними і світськими властями, був довгі роки справдішнім божищем мазурських хлопів.

Позискати мазурські маси прийшлось таки Стояловському зовсім легко. Польське духовенство, у 90% селянські діти, було майже без виїмку на службі польської шляхти. Шляхту мазури ненавиділи з цілої душі, згадуючи панщину і свою криваву розправу з панами під командою Шелі в 1846 р. Старше мазурське покоління почувало себе радше „цісарськими дітьми" як членами польської нації, вважаючи поляками якраз зненавиджених панів, себто дідичів і взагалі „сурдутовців". Світська польська інтеліґенція теж вислугувалася шляхті і західно-галицьке мазурське село довгі десятки літ конституційної ери за Австрії було поправді без ніякого інтеліґентного проводу і без політичного освідомлення та політичної орґанізації — в часі, коли східно-галицьке село обі ті справи на добре вже собі засвоювало.

Сам без політичної освіти і без конечної характерности та внутрішнього опанування, по суті тільки плиткий хоч дуже зручний хлопський демаґоґ, не міг дати кс. Стояловський мазурському селові поза вічевими комуналами якоїсь суцільної політичної програми й орґанізації. Скомпромітований голосною збіркою на польську „лямпу" на гріб Христа в Єрусалимі, якої там не поставив (велика збірка пропала), поєднався вкінці Стояловський зі шляхтою і епископами, став на їх службу і з їх ласки при кінці свого життя цей гомінкий колись „ксьондз-лямпяж" став навіть соймовим послом.

Для політичного відродження польського селянства в Західній Галичині Стояловський не дав нічого тривкого і позитивного. Однак виховав на ловця польських душ свого учня Яна Стапінського, що за взірцем свого вчителя став теж мистцем в демаґоґії і в політич. жонґлерстві. Стапінський пристав до твореного тоді зі Львова — не з Кракова — Польського Стронництва Людового, якому патронував Б. Вислоух з „Курієра Львовского" як його творець, та з яким симпатизували деякі львівські польські

демократи (Рутовський, Ревакович і ін.). У цю нову польську селянську організацію при її початках вложив чимало праці і дехто з українців, між іншими І. Франко. Вічевим трибуном нової партії став Ян Стапінський, а її орган „Пжиятель Люду" вскорі опанував мазурське село, яке і вислало Стапінського і його агітаторів — між ними і В. Вітоса — до галицького сойму і віденського парляменту. Остаточно і Стапінський пішов шляхом свого вчителя, погодившись з пануючим в Галичині режимом. Після війни у варшавському соймі не відіграв вже ніякої помітної ролі.

У проводі польського селянства, зразу в Західній Галичині, станув Вінценти Вітос, селянин середняк з Вержхославіц під Тарновом, вічевий учень і агітатор Стапінського, і ще більший від нього мистець у „хлополапстві", до хвилини повстання самостійної Польщі невідома величина у польському політичному світі. Амбітний і неперебірчивий в нічому, перебрав політичну науку від свого політичного діда Стояловського і свого політичного батька і безпосереднього вчителя Стапінського, якого швидко політично цілковито зліквідував. В партії повстав розлам: більшість заявилася за Вітосом, що й основувала свій орган „Пяст", меншість, яка з часом зникла зовсім з овиду, лишилася при Стапінськім з „Пжиятелем Люду". Вітос став диктатором галицьких мазурів, не маючи біля себе ніякого інтелігента з визначним стажем в партії.

В якийсь час пізніше став Вітос фактично у проводі польських селянських мас взагалі. Був аж надто реальний і лучився з тим, хто доміг йому до особистої карієри, в якій скоро дійшов до самого вершка. Став патроном мазурських „кулаків" та ініціятором кольонізації польськими селянами українських земель. Трикратно був у проводі уряду. Дальше відоме. Не погодився з Пілсудським і літом 1930 р. на спілку з пепеесами започаткував в Кракові безпощадну боротьбу проти потравневого режиму. Скінчилося Берестям, процесом і засудом та втечою за кордон.

Польське селянство, що було під Росією, у своїй масі не пішло під команду Вітоса. На цьому терені діяли дві селянські партії — „Визволене" на півн. сході і сході та „Стронніцтво Хлопске" в полудневій Люблинщині і частині келецького воєвідства та середущої Галичини (Ряшів—Ярослав). Перша — „Визволене" — взорована на російських „народніках", дещо на есерах, мала у проводі людей російської політичної школи (Тугут, Максиміліян Маліновський, Вижиковський, Руг), була радикальна зі соціяльного й політичного боку. Чисельно значно менша „Стронніцтво Хлопске" під проводом львовянина Яна Домбського і своїми теренами і своєю ідеольогією була посередині між „Визволенем" і „Пястом". „Визволене і „Стронніцтво Хлопске" формально і публично не кумалися з ендеками (Польске Стронніцтво Народове) та їх прибудівками, як це робив Вітос зі своїм „Пястом". Брали вправді участь в коаліційних урядах, але теж часом стояли в опозиції до уряду і „Пяста". В Познанщині і на Поморі в деяких повітах люблинського воєвідства мали доволі значний голос ендеки, а на Шлеську Корфанти з хадецією.

Берестя, арешти, засуди і нагінка на людовців після відомого конгресу польської лівиці в Кракові літом 1930 р. стали притокою до консолідації всіх трьох людовцевих партій в одну суцільну організацію — „Польске Стронніцтво Людове". На його чолі станув В. Вітос, але з причини виїзду за кордон не відіграв вже в терені видніщої ролі. Не мають теж того значіння і старі людовці інтелігенти — б. маршал сойму Ратай і проф. д-р Кот. Верх у партії беруть молоді, досі незнані люди, при чому партія зискує чимало сторонників і в Познанщині та на Поморі. Зі старих людовцевих діячів Домбський помер. Тугут тільки формально перебуває в партії, а Маліновський і Руг за ціну сенаторських мандатів перейшли в проурядовий табор.

Колишній Безпартійний Бльок співпраці з урядом хоч згуртував у себе чимало польських селян карієристів, не мав щастя у ловах на польського хлопа. Польське село держалося здалека і з недовірям. Не мав теж щастя у тих ловах і Обуз Зєдночення Народовеґо (ОЗОН) і праця першого керманича його сільського сектора сенатора ґен. Ґаліци не повелася зовсім і він уступив. Не йде ОЗОН-ові у польському селі і нині, а минулорічний кривавий хлопський страйк, зааранжований Польським Стронніцтвом Людовим з його пізнішими репресіями і карно-судовими засудами поширив і поглибив прірву між польським селом і владою. Не повелися вкінці і недавні намічені [illegible] спроби замирення зі старим хлопським ватажком Вітосом. Не вдалася поїздка до Чехословаччини, де проживав В. Вітос, одного зі старих селянських людовцевих діячів Вуйціка.

Польське Стронніцтво Людове остается на дальше непохитне в опозиції до уряду і теперішнього режиму. Скінчилися покищо нічим заходи утвердити помосту між урядом і його ґвардією та польським селом, що його репрезентує ПСЛ. А при теперішній суспільній структурі Польщі — ніякий її уряд без підтримки польського села на далеку мету не може істнувати. І тому уряд і дальше не занедбує справи позискати собі польського хлопа, незраженний дотеперішніми невдачами.

Змінився тільки спосіб ведення отих „ловів". Принадою мають стати деякі концесії в користь польського села і то політичного — на думку уряду — і господарського значіння. Політичними концесіями малиб бути нові виборчі ординації до громадських, волосних і повітових рад, а властиво, в практиці недалекі комунальні вибори. Вправді людовці протестували й осуджували нові виборчі закони, але мабуть таки візьмуть участь в комунальних виборах, які мають бути безсторонніми і чистими в тому розумінні, що людовці зможуть переперти своїх кандидатів до громадських, волосних і повітових рад у зовсім поважному числі і взяти участь у виконавчих самоуправних органах. Це й дасть їм спромогу опісля переперти своїх кандидатів до сойму і сенату, яких вже не збойкотують. А там на терені Варшави знайдеться змога побалакати з людовцями, не виключаючи навіть можливости їх зближення до уряду і влади, по яку людовцеві керманичі вже віддавна посягають.

Щоб приєднати собі польське село, уряд вніс недавно проект закону про устійнення цін на збіже, що вже і перейшов в соймі і сенаті. Керуючі людовцеві кола поставилися до цього проекту критично, що проте не виключає, що коли згаданий закон у життевій дійсности дасть користи для польського села, то зможе проломити його нехіть і зблизити до уряду.

Чи вдадуться усі ті комбінації і чи уряд сучасного режиму зуміє зєднати собі польське село, покаже найближчий рік.

Д-р Степан Баран.

Чехословацька система демократії.

Демократія найкраща, але не найлекша система державного ладу. Потребує високої культури громадянства, здібности до самоуправи, знання й уміння самим собою порядкувати. Демократія ніби стара й перестаріла, але на ділі нова система державного ладу, яка лише пробиває собі дорогу в світову дійсність. Потребує ще багато досвіду і коректив. Найбільшою перешкодою її нормального розвитку є все ще некультурність широких мас, їх непривиченість до самоуправи, втома після війни і революційних змагань та шукань, нехіть думати про себе і брати відповідальність за свої рішення на самого себе („краще нехай хтось буде думати, піклується, а ми мовчки послухаємо, як буде добре, критикуватимемо, як не вдасться!"), соціяльно-економічна, національна, культурна, релігійна й інша нерівність та звязані з нею антаґонізми.

Демократія, як молода система державного ладу, не має ще своїх випробованих шаблонів.

Розвиткові й закріпленню демократії надзвичайно перешкоджує перш за все відсутність певного однакового розуміння демократії, головно т. зв. псевдодемократія. Крик про рівність прав без згадки про рівність обовязків, потурання інстинктам маси без журби за її культуру, відкидання критерія компетентности, відсутність дисципліни, партійницький еґоїзм а то корупція партій і т. д.

Все це причиняється до того, що говориться про крізу демократії, якої найбільший гріх — неміч у боротьбі з комуною та большевією. В дійсности справа йде про шукання правдивіших і досконаліших форм демократії. Розуміється, маловіри й легкодухи просто вирікаються демократії, перемальовують свої прапори й сідають на чужий віз. Через те бачимо, що світ поділився на два табори. Одні, відчуваючи недостачі демократії, втікають від неї, ... намагаються її оправити, удосконалити. ... останніх помітно дві течії: Англія і Франція за всяку ціну стараються зберігати старі форми, Чехословаччина шукає нових. Головним репрезентантом політичної демократії є парляментаризм. Англія і Франція цупко тримаються старого парляментаризму. Чехословаччина будує довкола нього нові модерніші і ... наліші прибудови, які мають надолужити недостачі старого парляментаризму: ... ність мас до вирішування складних питань, ... маґоґію й утечу від відповідальности, ... некомпетентних чинників у вирішенні ... них питань і т. п. Найбільшою хибою ... парляментаризму є немов суверенність ... них ґруп, що походить з фальшивого ... ня рівности громадських сил і ... обовязку зберігати колективну ... державну та іншу єдність. Кожний хворий ... право кричати про свої болі, але не кожний ... право лікувати. Лікарями мають бути ... Так і в суспільстві: кожний має право ... хиби суспільства, але встановляти ... вих відносин мають тільки люди фахові ... право має належати рівнозначучим. Рівне ... в суспільному будівництві для людей ... ної і неграмотної це нарушення рівности ... мотних та пониження їх.

Оцю головну хибу старого парляментаризму чехословацька демократія усуває ... ними надбудовами: 1) комітетами ... партій („пятками", „сімками", „девятками") 2) Народньою (національною) Чехословацькою Радою.

Поруч з писаною конституцією, ... парляментом і т. п. установлено ... цією, що ніякі поважні справи не ... гляд парляменту чи влади без ... розгляду їх спеціяльним комітетом, ... просту назву „пятки", „сімки" й т. п. ... від кількости представників партій, ... ють урядову коаліцію. Цей комітет ... глядає й обмірковує всі важніші справи ... гаючи при потребі найвидатніших фахо... ще після його рішень установляється ... рядок засідань парляменту та ... конів. Таким робом усі найгостріші ... ваються далеко від уха широкої ... публики. Парляментові й урядові ... підготовлене рішення. Урад і ... ються з ними. Так слабнуть ... бличних боях суперечки, ... на терпимість та витворюється ...

Оскільки в „пятках", „сімках" ... ступлені не всі політичні групи, ... нання тієї самої функції в ... істнує друга надбудова, що ... історичних подій, а саме Національна ... вацька Рада, в яку входять представники ... них партій, не лише урядових, ... Це організація цілком самостійна ... том зовсім юридично незвязана ... найбільшою підпорою парляменту ... національної політики. Там усі ... творчі партії (праві й ліві, урядові ... ні) вирішують всі свої спори ... спільну лінію, яку переводять ... уряді. Національна Чехословацька Рада ... ґан морального впливу на все ... ціональне життя. Там рішаються ... справи раніш, ніж мають ... ті. Там рішається все те, що ... міння і полагоди в „пятках" ... Національна Чехословацька Рада ... ціональний апеляційний орган ...

звертатися за моральним рішенням у всіх розбіжностях усі відповідальні чинники чехословацької демократії. Установлений він неписаною конституцією чехословацької демократії. Істнує Н. Рада тихо, непомітно. Робить певну консолідаційну роботу. Але в години трівоги, напруження, розтічі, виступає назверх, як найавторитетніший орган чехословацького національного суспільства.

В останніх часах виступила вона у звязку з тією ситуацією, яку створило прилучення Австрії до Німеччини.

Для прилюдної маніфестаційної апробати сучасного політичного курсу державно-національної політики Національна Чехословацька Рада дала 23. квітня ц. р. президентові Е. Бенешові диплом почесного її члена. Відповідаючи на акт пошани й апробати його політики, президент Е. Бенеш між іншим сказав: „Нинішня сила нашого народу й держави, їх культурна й політична зрілість, наше географічне положення, наша історія і традиція, спосіб співжиття з іншими нашими національностями, — все це передумови, які в рямцях істнуючої державної форми найбільше, ніж колинде в історії нашої землі, кажуть нашій державі бути демократичною й республиканською. Не хочу цим торкатися інших держав і режімів. Кожна держава витворює свої форми й режіми відповідно до умов і можливостей, в яких перебуває. Наша форма і наш режім не найлекший для влади. Це бачимо й чуємо щодня. Можна сказати, що це саме найтяжча форма володіння та державного керівництва. Накладає на народи, партії, провідників величезні обовязки. Вимагає постійних переговорів, концесій, обережности, строгости, реальности, добровільного терпіння, свідомої терпимости, постійної добровільно на себе накладеної жертвенности, постійного збереження миру. Це все, коротко кажучи, є саме протилежністю того, що багато людей уявляє собі під демократичними свободами"... „У демократії вільна гра партійних сил обовязково веде до боротьби за погляди, інтреси, що в режімі свободи є цілком природним, самозрозумілим і цілком оправданим явищем. Одначе та боротьба може бути небезпечна для держави, коли не втримується в певних доцільних межах. У сучасній Европі, де післявоєнний розклад замінив чимало демократій на інші режіми, демократичне громадянство, в якому єдність держави, народу і партій не підтримується засобами авторитативного режіму, потрібує звязку дисципліною, авторитетністю, правовою і поліційною строгістю та справедливістю, великою чуттєвою солідарністю, високою натугою чуття, інтелекту й інтересів, щоб зберігти єдність держави й нації, силу державного апарату та морального здоровля всього державного організму"...

Чехословацька Національна Рада має тепер виконати велику річ: підготовити парлямент і нарід до розумних реформ у користь інших національностей. Таким робом чехословацька демократія кореґує те, що тяжко здійснити механічним зберіганням парляментарних форм. Де парлямент не має сили, діє Національна Рада й „пятки", „сімки", „девятки", які прочищують шлях формальному рішенню парляменту.

Так діє культурна нація, що має державу. Чи не добрий це взірець для нас, що ні держави, ні парляменту не маємо?

Н-р.

Українське вчительство на західних і північних землях.

Відкіля приходить українське вчительство на західні і північні землі? Кілько його там? Як живе та що робить?

Українське вчительство на північних і західних землях рекрутується переважно з української народнього вчительства, що його перевесли туди з південно-східних воєвідств, та з учительських кандидатів зі Східної Галичини, Волині, Полісся, Холмщини й Підляшшя.

Дуже важко дати певну відповідь на питання, кілько всього українського вчительства на західних і північних землях. Статистики цього вчительства нема та й не може бути. Є тільки джерела, що на їх основі шляхом цифрових комбінацій та дедукцій можна дійти до приблизного числа українського вчительства на північних і західних землях. Це — стан членства професійної організації українського народнього вчительства ВПУВ.

З останнього звідомлення з діяльности за 1937 рік цього товариства довідуємося, що було воно на західних і північних землях 212 членів. Це ті члени, що їх шкільна влада переносила в давніших роках зі Східної Галичини „для добра школи". Це найідейніший та найхарактерніший національно елемент, що в нових, дуже важких умовинах життя не вирікся своєї національно-професійної організації та не порвав духових ниток з рідним краєм і рідним народом.

Добра половина перенесеного українського вчительства під важкими життєвими ударами так духово заломилася, що забула про своє національно-професійне товариство, перестала цікавитися справами своєї вужчої батьківщини й українського народу. Буде цих учителів до 200 душ. Вросли вони механічно в нове довкілля та збайдужіли до всіх національних і громадянських справ. Вони не вернуться вже ніколи, як суспільний актив, до українського народу; їхніх дітей можна вважати також пропащими для нашої національної справи.

Коло 200 українських народніх учителів (-ок) — це ті молодші учительські кандидати, що шукали денебудь та якогонебудь куска хліба і найшли його далеко на західних і північних землях. Вони поженилися там або повиходили заміж, потонули в чужо-національному дусі та пропали мабуть раз на в[illegible] для українського народу.

Отже разом буде на західних і північних землях держави коло 600 душ українського народнього вчительства. З них 212 осіб належить до свого професійно-національного товариства, втримує духовий контакт з батьківським краєм та українським народом — читає українські часописи, журнали і книжки, відвідує в часі свят і вакацій свою рідню, посилає своїх дітей до середніх українських шкіл, дає жертви на народні потреби. Їх можнаб назвати духовим активом. Решта — звичайний собі статистичний людський матеріял, або й то ні.

З перенесенням українського народнього вчительства на захід приходить найчастіше руїна його родинного життя. Про це пише один перенесений учитель: „Літа плили в безнадійній тузі за літами. Прийшов час давати дітей до вищих шкіл. Післати двоє-троє нараз — нема звідки. Рада в раду і постановили ми, що дружина вернеться в рідний повіт доглядати дітей у школі. Я залишився сам у селі, де нема ні одної інтеліґентної родини, нема кому ложки борщу зварити. Живу самими яйцями та молоком, а часом навіть і пісною бараболею... Так сиджу вже кілька літ на своїй посаді. Найгірше довгі вечорі. Передплачую свої часописи, журнали і книжки. Читаю та читаю — не даю думкам волі".

Громадянської праці не може вести такий учитель ніякої, бож він кровно, емоціонально та ідеольоґічно „чужа" людина серед місцевого населення. Йому ніхто не вірить. Це недовіря — якщо не брати під увагу браку національного споріднення — підготовила пропаґанда безвідповідальної бруковоі преси та ще більш безвідповідальних елементів. У листі одного українського вчителя таке читаємо: „Інтеліґенція, вихована на всяких „Куріерках", має про нас два переконання: або „лоцівни русін", або „саботажиста-гайдамака". Відповідно до цього, котре з переконань бере верх, займає до нас становище. В кожному разі не любить назв: „Україна, українець" та вважає нас малокультурним, меншевартним народом, майже азіятами. Погляди своєї інтеліґенції переймає й селянство та таксамо нас легковажить, не шанує".

Чи серед таких настроїв довкілля може народній учитель сповняти з успіхом свої виховні завдання в школі та поза школою? Відповідь мабуть тут зайва!

Ми завжди стояли на тому становищі, що переносини українського народнього вчительства на захід „для добра школи" — річ непедаґогічна та з суспільного погляду зайва і шкідлива. Перенесений учитель на заході вилює, тратить охоту до життя і праці, марнує непотрібно свої приспані громадянські сили в той час, як серед рідного довкілля був би дуже корисний і в школі та поза школою.

Допоможім йому повернутися у своє рідне село, між своїх людей.

І. Ю.

—o—

З білоруського життя.

НЕДОЛЯ БІЛОРУСЬКОЇ ҐІМНАЗІЇ.

З семи білоруських ґімназій залишилася тільки одна і то не самостійна, але як філія польської ґімназії ім. Словацького, затиснена в темні кути будинку. Не вважаючи на те ця ґімназія притягає до себе кандидатів з усіх сторін так, що в ній відчувається велику недостачу місця. До самої тільки першої кляси в минулому році зголосилося понад 80 кандидатів, підчас коли місця є тільки на 40 і тільки приняли; решта мусіла залишитися дома, на селі.

Виходилоб з цього, що білоруська ґімназія повинна дістати більше приміщення і крім цього право відкрити рівнорядні кляси та — що найважніше — права самостійної школи.

Але на те все навіть частинно не заноситься. Навіть навпаки. В Урядовому Деннику виленської шкільної кураторії у списі ґімназій на рік 1938-39 нема ані білоруської ґімназії, ані теж ґімназії ім. Словацького, до якої білоруська ґімназія належить. Можна догадуватися, що у звязку з тими школами проектують якісь зміни, а це вже поганий знак, бо всякі такі зміни білорусинам ніколи не виходили на добре. Деяке світло на це моглиб кинути цьогорічні весняні вступні іспити до тієї ґімназії та вислід тих іспитів: на 38 зголошених кандидатів до І-ої кляси приняли тільки 21.

До цього треба додати, що ще в минулому році замість скасованих вищих кляс білоруської ґімназії досі не відкрили ніякого ліцею, хоча білорусини у цій справі спеціяльно заходились. Меморіял Білоруського Національного Комітету у Вильні до президента міністрів і міністра освіти в цій справі залишився без відповіди.

ПОЛІТИКА У СПОВІДАЛЬНИЦІ.

Липневе число журналу „Шлях Моладзі" містить з Жолзішок, вілейського повіту допис, в якому читаємо:

„У нас майже всі мешканці білорусини, отець парох — поляк. В часі великодної сповіди, коли один парохіянин (подане імя і прізвище) приступив до сповідальниці і почав сповідатись по білоруськи, отець парох Ян Яськевич не витримав і зажадав, щоб він сповідався по польськи. Коли-ж той сказав, що по польськи не може, сповідник крикнув: „То йди сповідатися до Вильна до священника-білорусина" — і вийшов зі сповідальниці".

ЧОМУ „СНАПОК" ПЕРЕСТАВ ВИХОДИТИ?

Православна митрополія у Варшаві від ряду літ видає російські й українські додатки для

дітей до свого тижневика „Слово". Два роки тому почала видавати місячний білоруський додаток для дітей п. н. „Снапок", під редакцією відомого білоруського педагоґа Сергія Павловича. Цей часопис, знаменито редаґований, тішився великою популярністю серед білоруської православної дітвори. Але в останніх кількох місяцях цей часопис не появився. На запити виявилося, що митрополія припинила видавати „Снапок" на домагання адміністраційної влади. Треба при цьому замітити, що „Снапок" не був ніколи сконфіскований.

БІЛОРУСЬКИЙ ПОЕТ ВИЙШОВ З БЕРЕЗИ.

По 15-тимісячному побуті звільнили з табору відокремлення у Березі Картузькій білоруського поета Сергія Хмару. Побут у таборі дуже підкопав його здоровля.

НОВИЙ БІЛОРУСЬКИЙ СВЯЩЕННИК.

В липні ц. р. у Мюнхені висвятили на католицького священника східного обряду Михайла Маскаліка, вихованця колеґії св. Андрія ОО. Бенедиктинів у Мюнхені. Він походить з несвіжського повіту.

Закарпаття.

ХОЧУТЬ СПЕНСІОНУВАТИ О. АВГУСТИНА ВОЛОШИНА.

Шкільний реферат для Закарпаття без якихнебудь законних підстав звернувся до директора учительської семинарії в Ужгороді о. Августина Волошина, щоб він вніс прохання перевести його на пенсію.

Цей крок шкільного реферату супроти людини, що має великі заслуги не тільки перед українським народом, але й перед державою, викликав обурення серед українського громадянства. У звязку з цим Перша Українська Центральна Народня Рада вислала до президента д-ра Бенеша і премієра д-ра Годжі телеґрами, в яких протестує проти цього кроку шкільного реферату і просить, щоб вони в інтересі заспокоєння підкарпатського українського населення у цей важний для держави час цей розпорядок скасували.

„ЧУЖИНЕЦЬКА ЛЕҐІЯ" В ПЕРЕЧИНІ.

Перечинські русотяпи ніяк не можуть погодитися з фактом, що Перечин — це свідомий український центр і не хоче себе затроїти москвофільським дурманом. Кілька разів намагалися русотяпи заложити общество Духновича, але це їм не вдавалося, бо общество істнувало, але без людей, бо люди іронічно посміхалися в той бік, де на хаті висіла таблиця з написом: „Общество Духновича". Аж ось минулого року русотяпи заложили балалайкову орхестру, до якої задурили дітей з самих чужонаціональних родин, що живуть у Перечині. Отже є в цій орхестрі діти національностей: італійської, мадярської, жидівської, чеської і словацької. Перечинська дітвора називає цю орхестру „Чужинецька леґія" або „Общество інородців".

Цю орхестру веде вчитель Людвик Гоер, римо-католик, невідомо якої національности, якого за якісь спеціяльні заслуги шкільний реферат переніс з Мокрого до горожанської школи у Перечині.

Масовий процес на Совітській Україні.

В багатьох вуглевих трестах у Донбасі викрили контрреволюційні шкідницькі право-троцькістівські групи. Директори трестів Руденко і Повстяной та головні інжиніри станули перед судом. І їм грозить кара смерти. Акт обвинувачення закидає їм орґанізування катастроф з людськими жертвами, зменшення продукції вугілля і саботування вказівок ком. Кагановича. Підсудні признаються до вини. Перед кількома днями суд засудив на кару смерти 4-ох керманичів вуглевих трестів.

—o—

По широкому світі.

На територіяльних водах Фінляндії появилося знову шість підводних совітських човнів з панцирником „Аврора".

У французьких Альпах почалися великі маневри при участи кількох більших військових одиниць. За ходом маневрів слідкує штаб французьких старшин з шефом ґенерального штабу Ґамелен і військовими аташе чужих держав. На закінчення маневрів приїде през. Лебрен і прем. Далядіє.

В Абруццах в Італії відбуваються теж маневри, щоби провірити справність нової двополкової дивізії піхоти. Маневрам приглядається Мусоліні та італійський наслідник престолу.

Шеф кабінету болгарського прем. Коссіванова Дмитро Радек призначений на становище шарже д' афер у Парижі.

Ціле село перейшло на католицизм.

„Век Нови" подає: Село Седлищі в костопільському повіті було останньої неділі тереном великого торжества, а саме переходу з православія на лоно католицького костела всіх його мешканців. Село Седлищі заселює давна загородова шляхта, яку „зрущив" займанницький уряд. Мешканці Седлищ належать від довшого часу до „Звйонзку шляхти загродовей".

Похорон пок. Йосафата Пендюка.

У вівторок 9. ц. м. львівське громадянство відпровадило на вічний спочинок тлінні останки бл. п. Йосафата Пендюка, найстаршого віком та найбільш заслуженого ділами представника творчого українського міщанського стану. Домовина спочивала в крипті вірменської церкви. Панахиду відправив та похоронний похід провадив о. кан. Семчишин в асисті двох священиків. Над родинною гробницею Покійного, куди склали домовину з тлінними останками, промовив інж. М. Творидло, підкреслюючи благородні думки й заслуги Покійного, як піонїра й мецената українського ремісництва. У похороні взяли участь великі маси народу, зокрема зорганізовано з прапором Т-во „Зоря", якого Покійний був колись активним членом, причинившись поважною сумою до власного дому „Зорі". В комплеті йшло „Міщанське Братство", всі ремісничі бурси, члени Гол. Виділу „Просвіти" і її службовики і чимало рядових громадян.

При цій нагоді спростовуємо прикру друкарську помилку, яка трапилась у некролозі. Пок. Йосафат Пендюк помер 7. серпня, а не ... липня ц. р. Одночасно подаємо до відома, що у вівторок 16-го ц. м. в 9 год. ранку у церкві св. Юра відбудеться заупокійна Служба Божа.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 20.

Л. Крушельницька.

Студентський флірт. 2

В голові Ліди знову клубилися думки: так, це таки правда, Марко зраджує її? Це вже безсумнівне! Він робить те саме, що вечора, а потому прибігає задиханий до неї виправдуючись, що професор його задержав, що він має іспити, що не мав часу. Ах! Підлий!!! Що тепер робити? Не стрічатися з ним більше?

— Чому ви такі мовчазні? Що вам так попсувало гумор?

— Ні, ви помиляєтесь, я дуже тішуся, що відірвалася трохи від книжок. Остогидли мені! — А як ваші „ліґаменти"?

— Ех! Не згадуйте. У четвер здаю третій раз, як мене Бранд ще раз схоче спалити то його задушу як пса. Але хтоб там говорив про ліґаменти. Куди йдемо, до кіна? Ми вже на Миколая, може краще підемо до парку?

— Ні, ні! Я мушу йти до хати. — Я й не счула ся, що ми вже тут, в забула, що мушу бути в хаті, мушу, мушу.

І Ліда скрутила на вул. Зибликевича, а здивований Богдан лепетів за нею:

— Якже так? Виж самі казали, що хотіли зі мною бачитися, а тепер тікаєте. Що це значить?

— Нічого не значить! Мушу зараз бути в хаті, зрештою ви цього не розумієте!

— Зовсім нічого не розумію! Саме бачу, що ви схвильовані, тож дозвольте відпровадити себе до дому.

— Ні, Богдане! Прошу вас вибачення. Я дійсно сьогодні недиспонована, голова мене болить. Я мушу йти, а ми побачимося ще...

— Коли, Лідо? Скажіть! Я дуже неспокійний за вас! Ви ніколи ще не були такі дивні.

— Дивна? Може. Але це пройде. Я прийду завтра на корсо. Бувайте здорові!

— Ручки цілую. Я ждатиму.

•

Ліда вже в хаті. Це тиха, маленька кімнатка, в якій вони з Марком зазнали стільки щастя, де сповнилися її дівочі мрії в розпалі кохання, де прожили вони стільки доброго та лихого. Чиж би Маркові знудилося вже таке щастя? І від чого ці дурні сльози тиснуться так до очей? Як якійсь сентиментальній гусці! Треба чимскорше вмитись і припудруватись, бо Марко прийде, щоб не побачив її журби. Про це він не повинен знати!

Вже 9-та, а його ще нема. Звичайно в тому часі вони вже пють чай, що його вона добре навчилася приладжувати. Невжеж він сьогодні не прийде?

Холодний піт виступає їй на чоло на саму згадку... Ліда ходить нервозно по хаті. Вже не стримує сліз. Вони пливуть нестримно, вижолоблюючи рисочки в пудрі. Очі почервоніли й запухли, а серце бється за кожним стукотом ніг по камних ступнях і завмирає від напруги, чи ці ноги задержаться біля її дверей, чи підуть собі далі.

Усі проходять мимо, як хвилини у вічність. Поволі Ліду охоплює резиґнація. Вона сідає у фотелі під вікном і змучена нервовим вичікуванням, втишена холодом ночі, засипляє.

•

Прокидається вранці з думкою: ранок мудріший від вечора. Вчорашня траґедія чомусь блідне при повному світлі дня. А що болить її ціле тіло від невигідної позиції — то треба зробити руханку і взяти холодний туш. Швидко виконує Ліда свою постанову й щойно тоді відважується глянути у дзеркало. Під очима лягла сіра тінь, що побільшила вже й так великі Лідчині очі, а уста дістали якийсь новий вираз, й то сумний, ні іронічний. Тільки струнке тіло ще саме розцвітало — сварилося з нахмареним обличчям. Воно створене до радощів не признавало ніяких терпінь. Воно хотіло безжурности сміливих, простих рухів.

Простягти рамена, засміятися, привітати щиро до вчорашніх сумнівів і болів перед ним...?

А проте високо в голові холодний мозок розглядав ситуацію. Мозок примусив Ліду взятися, піти на виклади та інтенсивно працювати цілий день, а ввечір піти на зустріч з Богданом.

— Я ждав на вас без переконання. Думав, що вже не прийдете...

— Чомуж? Коли я умовляюся — приходжу все!

— Чудово! Панно Лідо, чи ви бачили вже Клерка Гейбла в „Сан Франціско"?

— Ні! Можемо піти. Він чудовий, стовідсотковий мужчина, але зрадливий як усі! Кажуть...

— Скажіть радше як усі жінки! Більш зрадливих створінь на світі нема...

— Що ви таке говорите? Мужчини ... брехливі, а зрада в них — найбільша ... світі...

— О! Вибачайте! Я не хочу бути ... ний. Оповім вам автентичний факт ... життя, а переконаєтесь якими вміють бути жінки! Я любився свого часу в одній ...

(Далі буде)

З природи і життя.

З ЖИТТЯ НЕВИДНИХ ЗВІРЯТ.

Не лиш у людському, але й у звіриному світі йде завзята боротьба за буття, при чому одно звіря стає жертвою апетиту другого, сильнішого. В обороні слабших істот перед сильнішими у звіриному світі грає велику ролю їх здібність зміняти барву тіла чи пак його поверхні — шкіри. В той спосіб слабше звіря стає неначе невидне і часто таким чином рятується від загибелі.

Усі знають про таку прикмету хамелеона, малої ящірки, що звичайно має у спокою зелену шкіру; шкіра цього звірятка міниться ріжними барвами, звичайно вона прибирає барву середовища. Від того і пішла приповідка „зміняється як хамелеон", якої вживають тоді, коли мова про людину, що часто зміняє свої погляди чи орієнтації.

НЕСАМОВИТЕ ЗВІРЯТКО.

Хамелеон займає між звірятами, що зміняють барву шкіри перше місце щодо дивного способу свого життя. Тому не диво, що багато вчених природників присвятили свою увагу дослідам над цим дивним звірятком.

Хамелеон — це мале звірятко, що належить до родини ящірок. Воно живе переважно над берегами Середземного Моря, головно в Еспанії, також багато їх в південній Азії. Він живе майже виключно на деревах, по яких легко „подорожує" з гиляки на гиляку шукаючи за комашками, що є його поживою. Хамелеон має короткі але сильні ніжки і гнучкий хвіст, яким також помагає собі у мандрівці по шляхах дерев. На чолі має з боків двоє очей, що можуть порушатися незалежно одно від другого, праве в один бік, ліве в другий. Найбільшим скарбом хамелеона є його шкіра, що міниться всіми красками. Вона робить його невидним у кожному середовищі. Ця охоронна барва робить хамелеона невидним для комах, на які він полює і для звірят, що полюють на нього. Його воруші очі дають йому змогу одночасно шукати за добичею на всі сторони. Коли комаха наблизиться до невидного хамелеона, тоді він висуває довгий липкий язик і швидким рухом ловить ним свою жертву та проковтує.

Ця ящірка є дуже пожиточна, бо нищить шкідливі комахи. Хамелеон має багато ворогів, що чигають на його смачне мясо. Полюють на нього хижі птиці, змії, а то й людина. Одначе зловити хамелеона, це велика штука, бо його охоронна барва найкраще його хоронить і робить невидним. Зате коли його вже запримітять, тоді схопити його є зовсім легко. Як ворог наближається, хамелеон зачинає сичати і надимається так, що прибирає майже вигляд кулі, а шкіра стає майже прозора і грає всіми барвами веселки.

Згідно з останніми дослідами ця прикмета хамелеона зміняти барву шкіри не залежить від його волі і потреби. Вона виступає наслідком подразнення шкіри світляними променями окружаючої краски, які кидають предмети в окруженні звіряти. Це подразнення переноситься чутливими нервами до спеціяльних залоз, що витворюють гормони, які регулюють краску шкіри.

З інших дослідів над способом життя цих цікавих звіряток заслуговують на увагу досліди над впливом світла на шкіру хамелеона. Ось нпр. на сплячого в темноті хамелеона наложили мале ,немов сідло з паперу, а потім засвітили лямпу, намагаючись не збудити при цьому звірятка. Під впливом світла шкіра звірятка миттю змінила свою барву з винятком тієї частини, що була заслонена від світла папером. Так учені прийшли до переконання, що не може бути й мови про свідому зміну барви шкіри в хамелеона, бож ця зміна відбувається навіть підчас сну звірятка. Хамелеон легко звикає до людей і в Еспанії тримають освоєних хамелеонів у багатьох домах як живі „мухолапки".

ТАЄМНИЦЯ „МОРСЬКИХ КОНИКІВ".

Багато читачів напевно бачило в музеях чи у приватних збірках т. зв „морських коників". Їх можна найти також на березі моря, яке їх часто викидає. „Морський коник" — це мала рибка, а свою назву завдячує вона своїй витягненій головці, що подібна до кінської. Морський коник подібний своєю барвою до морських водоростів, але може її зміняти залежно від потреби.

Деякі рибки з родини тих коників мають дар обвиватися коло морських водоростів неначе стяжка, так що зливаються зовсім з водоростами і стають невидні.

Зовсім подібно поводиться маленька морська рибка, яку називають „морською голкою".

ЖИТТЯ В МОРСЬКИХ ТРАВАХ.

Коли у слою води помістити жменю морської трави, тоді в першій хвилині видається нам, що крім трави у слою нічого нема. Щойно по кількох хвилинах видно, що у слою роїться від усякого малого сотворіння: маленьких хробачків, рачків, рибок та ін. Вони зпочатку зі страху знерухомілн, а потім почали рухатися і повилазили зі сховків.

МОРСЬКИЙ ПАВУК.

У Середземному Морі і в інших морях Европи й Азії живе медуза-сепія, звана також морським павуком. Вона має спеціяльний мішочок виповнений чорним, як чорнило плином, який викидає з мішочка, коли до неї наближається ворог. У каламутній воді вона стає невидна для ворога.

Медуза-сепія має ще інший охоронний засіб, що робить її невидною. Морський павук, що спочиває нерухомо на дні моря не ріжниться нічим від камінців, що теж там лежать, і міниться такими самими барвами, як вони. На рівнім пісковім дні шкіра цього „павука" гладка та рівна, на шорсткій поверхні скали вона стає подібна до неї, поморщена, на зернистім камені вона сфалдована у безліч опуклів та заломів.

ПРОЗОРІ ЗВІРЯТА.

Крім згаданих звірят та їм подібних, що зміняють барву шкіри на подібну до окруження і таким чином стають невидними для ворогів, живуть ще водні звірята, що є зовсім прозорі, так що їх у воді зовсім не видно. Такою є медуза, що виглядає у воді неначе чудова пацька з прозорого мінливого красками веселки кристалу. Коли вона мандрує під поверхнею води, тоді її горішня частина тіла, що має форму парасолі раз сплющується, то знову стає опука. Коли вода викине медузу на беріг, тоді її мертве тіло виглядає неначе прозора кулька з кристалу чи слизі і відбиває своєю білопрозорою масою від надбережного піску та камenів.

У морській воді їх часом майже зовсім не видно, а купальники догадуються, що зустрінулись з медузою щойно тоді, коли спарить їх їдкий наче кропива дотик її тіла.

Крім медуз у ріжних глибинах морських вод живе ще велике число інших прозорих звірят, таких прозорих, що через них можна читати навіть найдрібніший друк.

З цього малого числа прикладів видно, як мати всего живого, природа, оточує своєю опікою навіть найдрібніші тварини, помагаючи їм в охороні найбільшого скарбу кожної істоти — життя.

Воміти в історії медицини.

В одному лікарському часописі находимо цікаву розвідку про погляди людей на воміти в ріжних добах історії.

Воміти, чи то вони виступають природно, чи викликані штучно, вважали люди завжди чимсь неестетичним. Лікарська штука цікавилася ними вже від давен-давна. Знаємо з історії про непоміркованість римлян в їжі в добі занепаду моралі та інших чеснот. Тоді в Римі пильно шукали за всякими засобами, що спричинюють воміти лише в тій цілі, щоб випорожнений шлунок наповнювати наново. Це було необхідне, коли нпр. якийсь патрицій мав іти одного дня на два бенкети.

Лікарі і навіть лаїки вже давно запримітили, що воміти є часто оборонним засобом організму проти деяких шкідливих чинників, як нпр. при затроєнні шлунка зіпсутою поживою чи отрутою. Тому в таких випадках викликування штучно вомітів вважали лікувальним засобом.

У звязку з цим старинні аптикарі доручали усякі зела на викликання вомітів. Між іншими на першому місці були нарцизи, гіяцинти, що з тієї причини навіть мали латинську назву „баллюс воміторіюс". Докладні інформації про вплив тих зел находимо в творі старинного римського лікаря Діоскуріда, що написав цілу розвідку про вплив гіяцинта на воміти.

Одночасно старовинні лікарі звернули свою увагу на ліки, що присмирюють воміти. Льоніцер зачисляє до таких ліків квіти та овочі гранату, живицю ялівця, материнку, кардамон, гвоздики й арабську гуму.

З тих часів, а головно з веселих часів відродження походить багато образів та штихів, на яких малярі залюбки представляли сумні наслідки усяких бенкетів та пиятик. Ось нпр. на рисунку, що походить з 16-го віку і має назву „ґробіянус" видно „субітку" студентів, що пють, співають та бються. Щоб виразніше представити, що артист думає про них, він представляє їх як блазнів та у вигляді звірят. Той учасник пиятики, що найбільше випив і сидячи під столом вомітує, має на згаданім образі голову свині. Свиня у тому часі (а то ще й тепер) вважали символом пяниці.

Подібно представляє воміти як сумний наслідок обжирства та піянства гравюра Теодора де Брі з 1550. р. На ній видно селянина, що по важкій праці забавляється пиятикою на Різдво, і якого підчас танцю нападають воміти, на згіршення цілого товариства.

Також куріння тютюну доводить тих, що не звикли до того, до вомітів. Бачимо це на образку маляря з 1660. р., який студента, що вомітує, бо курив, хоч не привик до того і не вмів, представляє у постаті блазна.

Сцени вомітів зустрічаємо також на старовинних грецьких посудах. На деяких видно, як жінка намагається помогти і принести полекшу своєму мужеві, що забагато випив. Такі сцени на грецьких посудах свідчать про те, що й у старовинних греків такі сумні стани не були рідкі.

Врешті воміти, головно піяцькі, є предметом сатири та дотепів і карикатурних рисунків у наших часах, бо тепер алькоголь опанував ще ширші маси ніж це було давніше.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

ЧЕРЕВОМОВЦІ.

В цирку часто пописуються т. зв. черевомовці, що виходять на арену звичайно з усякими ляльками та псами. Підчас їх виступів публика має враження, що черевомовець мовчить, а розмова, що вона її чує, йде поміж ляльками чи псами. В дійсности черевомовець говорить не рухаючи зовсім устами, а люди дивлячись на нерухоме лице „штукара" і замкнені уста, мають враження, що це промовила лялька чи пес.

Черевомовці мають дар звужувати при помочі своєї волі відступ між голосовими струнами гортанки, що їх дрогання викликує звук. Тому, черевомовець випускаючи через довільно уложені голосові струни, струю повітря, видиханого з легенів, може говорити не набираючи віддиху довше ніж інші люди.

До успіху таких продукцій причиняється ще й те, що людське ухо доволі слабо розріжняє напрям, з якого походить звук.

Сторінка без політики.

ПРИМАРИ В ДОМІ ПАСТОРА.

Анґлія — це мабуть єдиний ще в Европі, а може й у світі край, де люди ще вірять у примари й час до часу їх бачать. Адже майже кожний старий анґлійський замок — це терен появи й гулянок ріжних духів, якими люди неменше цікавляться, як напр. політичними подіями, чи воєнними хуртовинами.

Саме тепер в Анґлії багато говорять про дім сільського пастора в Сесексі, в якому від 16 літ зявляються духи до тієї міри неспокійні, що священники втікають від них. Перед кількома днями єпископ, в якого епархії міститься згадана місцевість, велів перенести священника до іншого мешкання, парохіяльний дім замкнути та по змозі продати його разом з усіми духами.

Як лиш пішла вістка, що дім пастора залишився без мешканців, туди заїхали нові гості: професор льондонського університету психічних дослідів, кількох лікарів, адвокатів, учених та аматорів духів — всіх коло 40 осіб.

Дім пастора, в якому є 23 кімнати, відразу заповнився новими, цікавими появами примар, мешканцями.

Щож розказують нові мешканці? Вони оповідають, що справді при вхідних дверях дзвонить сам від себе дзвінок, на вибитих тапетами стінах появляються написи:

„Маріянно прийди мені на поміч!"

або

„Маріянно, пора на богослужения!"

По коридорі проходжується іноді якийсь чоловік, одягнений у сірому. В повітрі чути раптом якісь зідхання, зявляються якісь вогники, окладинки книжок, що стоять на полиці, несподівано відриваються й падуть на долівку.

ЧОЛОВІК, ЩО НІКОЛИ НЕ ПРОГРАВ

З Бомбаю прийшла до Европи вістка, яка викликала велике зацікавлення серед службовиків домів гри та серед дирекцій великих корабельних ліній.

Була це вістка, що в Індіях, у місцевості Нагпур помер чоловік, якого можна вважати найщасливішим грачем світу XX ст. Він називався Карло Брайґ Карер.

Коротко перед світовою війною світ довідався про існування Карла Брайґа Карера, який мав у грі просто неймовірне щастя. Відтак прізвище Карла Брайґа-Карера блиснуло ще у звязку з процесом, в якому він був героєм. Той процес відбувся перед американським судом у місті Льос Анджельос.

Обвинувачення.

Чотирнацять американських та анґлійських купців та фабрикантів обвинувачувало тоді Карера, що він стосує підчас гри ріжні шулерські тріки й таким чином руйнує всіх своїх партнерів.

Багаті американці та заможні анґлійські купці, які приїхали за інтересами до Каліфорнії, обвинувачували ще Карера, що він за кілька ночей виграв від них 716.000 долярів. Прокуратор намагався навіть доказати, що Карер мав гіпнотичний талант і що саме це облекшувало йому витягати якнайбільше нечесних користей із гри.

Ніяких конкретних підозрінь і тимбільше доказів, крім згаданих замітів не було. Одинокий і найголовніший заміт був такий, що Карер постійно вигравав.

Покер на судовій салі.

Обвинувачений зажадав тоді, щоб на судовій салі переведено пробу гри, при чому погодився, щоб карти доставив йому трибунал. При тому він заявив, що завжди грав чесно, без ніяких тріків, що значених талій не вживає, що гіпнотичних здібностей не має та що він переконаний, що на судовій салі вигравати ме, як при кожній іншій нагоді.

Тому що справді ніяких поважніших замітів не було, суддя погодився на таку оригінальну пробу. Негайно принесли зовсім нові карти і до гри засіли: суддя, прокуратор, оборонець та лікар психіятр, який мав оректи, чи Карер послугується гіпнозою. При грі асистували всі пошкодовані обвинувачі.

Ця незвичайно цікава партія покера тривала кілька годин. Замість грошей уживали штонів. Після закінчення гри суддя мусів признати, що Карер грає зовсім чесно, що зате знаменито орієнтується у всіх тайнах покера та що при тому має неймовірне просто щастя. Коли перечислили штони, виявилося, що Карер обіграв усіх своїх партнерів.

Суддя не мав іншої ради, як звільнити Карера від вини й кари.

Кілька місяців пізніше якийсь Джан Фабіно видав окрему книжку про щасливого грача. Фабіно був багатим фабрикантом, якому Карер забрав не лиш майно, але й жінку. Бо жінка фабриканта залюбилася в людині з неймовірним щастям до гри і після розводу з мужем, вийшла за Карера. Та це подружжя не було щасливе й не тривало довго. Карер розійшовся з жінкою, залишивши їй як аліменти суму 200.000 долярів, яку виграв за одну ніч в одній із клюбів Сан Франціско.

Мішанець.

Брайґ Карер був мішанцем. У ньому плила кров індійки й анґлійця. Батько був багатим купцем на Кореї. Там теж у численних шулернях почав він свою карієру.

Вже як молодий хлопець дав він себе втягнути до гри і відразу небувале щастя стануло по його боці. Він завжди вигравав, аж вкінці два китайці, власники домів гри рішили вбити молодого чоловіка з феноменальним щастям. Тоді молодого Карера дуже сильно поранили, одначе лікарі врятували його від смерти. Небавом після тієї події його батьки покинули Корею й перенеслися на постійне до Ню Йорку.

Вони хотіли, щоб їх син учився, мріяли, що він стане лікарем, або інжинієром, хотіли його зацікавити торговлею, та Каперові зовсім щось іншого було в голові. Він почав грати й поринув по самі вуха в ріжних азардних грах.

Пострах домів гри.

Щастя до гри, яким Карер відзначався замолоду, не покидало його і в мужеськім віці. Карер вигравав постійно в касинах гри і від стола з рулеткою ніколи не відходив без більшої виграної. Вигравав він теж на тоталізаторі й неімовірне щастя мав у покері. Здавалося, що демони гри полюбив того чоловіка та зробив його своїм вибранцем.

На другій половині земного ґльобу дирекції великих домів гри, розсіяних густо в Америці Середущій та Полудневій так страшно боялися несподіваних відвідин Карера, що в багатьох випадках обезпечувалися перед ним в обезпеченевих товариствах. При тому Карер був джентельменом, якому не можна було зробити найменшого заміту й не можна було йому відмовити вступу до касина. Директори домів гри були безсильні, хоч уживали ріжних способів, щоб Карерові відмовити карту вступу до салі гри. Та одночасно поява Карера в якімнебудь домі гри була не лиш найбільшою сензацією та одночасно знаменитою реклямою.

Одначе ні касина гри, ні перегонові майдани не були улюбленим тереном „діяльности" Карера. Найбільше любив він грати в покера на великих люксусових пароплавах. На таких пароплавах був він завжди сензаційною появою і завжди знаходилися багаті американці, що подорожували тими кораблями, які хотіли заграти з „вибранцем долі" й вірили, що вкінці щастя від нього відвернеться і Карер почне програвати. Одначе Карер не програвав, програвали лиш його партнери. Майно грача чимраз більше зростало. Тільки у 8 випадках Карер устав від зеленого столика без виграної... але й нічого тоді не програв.

В 1929 р. Карер оженився з прегарною індійською танцюристкою і від тієї пори замешкав постійно в Індіях.

Уроєння.

Згодом почало псуватися здоровля грача. Природа мстилася за велитенське щастя, яке за Карером ходило довгі роки крок-у-крок. Карло Брайґ Карер занедужав на уроєння, які збільшалися з кожним роком. Нерви знищені довгими роками азарду, чимраз більше відмовлювали послуху.

Минали літа. На великих трансатлянтійських і прогулькових пароплавах не бачили вже насажирі віддавна короля азарду. Минулого [illegible] жінка Карера покликала телеграфічно до [illegible] ру двох славних нюйорських лікарів та [illegible] ла їм грубі гроші за приїзд та пораду.

Ці лікарі були відомими америк[illegible] психіятрами. По кількаденній обсервації [illegible] та докладних оглядинах лікарі заявили, що [illegible] сливий грач ніколи вже не вернеться до [illegible] ровля, що його уроєння будуть чимраз [illegible] зростати і що Карер попадатиме в чимраз [illegible] ше божевілля.

Небавом мусіли Карера примістити в [illegible] денні для божевільних. Ще раз появилося [illegible] звище щасливого грача на шпальтах преси [illegible] разом була це телефонічна вістка, що Карер [illegible] зважаючи на дбайливу опіку, якою його [illegible] жили, „наложив на себе руки".

Його недуга була доволі дивна. Він [illegible] собі, що всі, яких він обіграв за ціле своє [illegible] змовилися на його життя та хочуть [illegible] помститися.

Карер, найщасливіший грач XX ст. [illegible] своїй жінці велитенське майно, що його [illegible] по всіх усюдах азардними грами.

ДОЛЯР — РОЛЯР.

Американська поліція відкрила [illegible] в обігу появилися паперові гроші дуже [illegible] до звичайних долярів, лиш замість слова „до[illegible] ляр" був на них напис „роляр". Крім [illegible] портретом президента Джеферсона [illegible] пис: „дурень той, хто це приймає". Слідство [illegible] явило, що автором тих дивоглядних грошей [illegible] один учений, якого подали до суду [illegible] фальшування.

Одначе підчас розправи [illegible] про фальшування нема мови, бо банкнота [illegible] виразний напис „роляр", не „доляр". Тому [illegible] Ентоні Ляваль, так називається творець [illegible] глядних банкнотів, не може відповідати [illegible] шування.

Ляваль заявив, що банкноти [illegible] наукових цілях, а саме він хотів [illegible] чи пак хотів переконати своїх співгромадян [illegible] їх необережність та неувагу. Одначе [illegible] він видавав денно по 5—10 таких [illegible] мав незлий дохід зі свого „винаходу". [illegible] засудив його не за фальшування, лиш [illegible] за що в Америці карають ще більше.

—o—

ВІЙНА ПТАХІВ ІЗ ВУЖАМИ.

Останніми часами так сильно [illegible] ся у бразилійських лісах вужі, що [illegible] справжнім нещастям фармерів та сільського [illegible] селення. Тому теж бразилійський уряд [illegible] почати велику офензиву проти всіх гадюк [illegible] жів. Крім ріжних інших засобів уряд [illegible] вадив із Західної Африки 600 штук [illegible] мальських птахів, відомих із того, що [illegible] люють на вужів та гадюк і живляться [illegible] ними. Птахів випустили у бразилійських [illegible] на волю і якщо ця проба вдасться, уряд [illegible] спровадити ще більшу скількість тих [illegible] рогів вужів і гадюк до Бразилії.

—o—

БЕНЗИНА З... ТРАВИ

Французький винахідник Жан Д[illegible] найшов по чотиролітніх пробах своїх [illegible] вати при допомові дестиляції [illegible] із трави. Скількість кальорій [illegible] диться зі скількістю кальорій, які [illegible] звичайна бензина. Ціна добутої з трави [illegible] ки така сама, як ціна бензини [illegible] Франції. Сирівець, з якого Д[illegible] свою „бензину" — це окремий рід трави [illegible] дає дуже багатий збір, бо з одного [illegible] жна зібрати 40 до 50 тон тієї трави.

—o—

ЗАБОРОНА НОСИТИ МОНОКЛІ

У приказі до румунської армії [illegible] монoклі вільно носити лиш тим [illegible] шкла приписали лікарі.

У тому самому приказі заборонено [illegible] ступням армії стригти коротко волосся [illegible] було до цієї пори. Бороду вільно [illegible] це вояки без бороди мусять завжди [illegible] сто виголені.

Оце все мотивує новий наказ [illegible] мунський наріл осягнув високий ступінь [illegible] зації" та що „дбайливість за волосся [illegible] засадничих чинників гігієни тіла".

—o—

З польської преси.

Що розвалює державу?

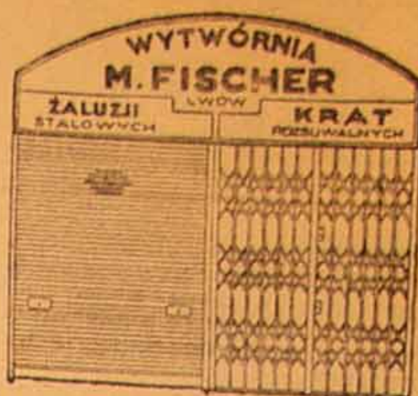
Варшавська „Газета Польска" (ч. 217 з 9-го серпня ц. р.) вмістила велику статтю про національний статут Чехословаччини, в якій між іншим написала:

„Треба ствердити, що чеський проєкт не має ніяких постанов про охорону національних територій окремих національних меншин і не передбачає відповідного до етнографічних умовин територіяльного поділу держави під адміністраційним оглядом, як теж не признає правної особовости окремих національних груп. Нічого дивного, що навіть англійські політики, що не орієнтуються занадто добре у відносинах середньої Европи, мусіли признати цілу ту „статутову" гру невластивою і недостатньою"

Цей уступ дуже неподобався львівському ендецькому „Слову Народовому", яке дає до нього (ч. 229 з 10-го серпня ц. р). таку замітку:

„Звідки „Газета Польска" має ту певність, що англійські політики за рік не матимуть тих самих претенсій до Польщі? „Правна особовість!" Полякам у Чехословаччині потрібна не „правна особовість", але змога життя і розвитку. „Правна особовість" потрібна тим, що хочуть повалити Чехословаччину: німцям і тим, що хочуть розпарцелювати Польщу: „українцям"!"

На нашу думку „Газета Польска" правильно підходить до справи національного статуту в Чехословаччині. Вона тільки не договорює справи до кінця, а саме, що всі національні меншини у світі повинні мати право свобідного національного розвитку. Треба признати правду і „Слову Народовому", коли воно каже, що з подібними претенсіями виступлять і українці в Польщі. Але „Слово Народове" помиляється, якщо воно думає, що признання „правної особовости" національній меншині розвалює державу. Власне у цій помилці вся суть злої національної політики, яка на всякий випадок не скріплює держави, якби „Слову Народовому" здавалося.

Важливі наради дипльоматів.

В ПАРИЖІ.

Мін. Бонне приняв у вівторок німецького амбасадора в Парижі гр. Вельчка, який прибув на Кє д' Орсе на домагання французького міністра закордонних справ. Мін. Бонне обговорив з німецьким амбасадором положення в Европі. Розмова відбулася перед нарадою мін. Бонне з прем. Далядіє, який перервав відпочинок і вернувся до Парижа.

Наради з гр. Вельчком вважають доказом поправлення французько-німецьких взаємин тим більше тому, що опісля французький амбасадор у Берліні Франс Понсе відвідав німецького державного підсекретаря в міністерстві закордонних справ фон Вайцзекера, який заступає мін. фон Рібентропа.

В ЛЬОНДОНІ.

Прем. Чемберлен вернувся до Льондону, де його відвідав лікар спеціяліст ляринґольоґ. До Льондону приде в четвер мін. Галіфакс і мін. Макдональд з Мальти, де ще перебуває вертаючись з Палестини. Прем. Чемберлен відбуде з ними наради.

Форін Офіс відвідав у вівторок совітський амбасадор у Льондоні Майський і відбув нараду з постійним державним підсекретарем закордонних справ. Опісля відвідав Форін Офіс радник японської амбасади. Розмови мали інформаційний характер про події на Далекому Сході. Політичні кола підкреслюють, що ні СССР ні Японія не зверталися до Британії у справі посередництва ні британський уряд не давав ні одній стороні ніяких порад.

У ВАШИНГТОНІ.

Японський амбасадор Сатто відвідав державного секретаря Гулля і поінформував його про положення на Далекому Сході, зокрема про конфлікт на совітсько-манджурському кордоні.

В РИМІ.

Французький шарже д' афер розмовляв у вівторок вечором з мін. Чіяно. Французькі кола запевняють, що ця розмова не мала ніякого звязку з перерваними в травні ц. р. французько-італійськими переговорами, лише у справі Еспанії. Бльондель запевнив, що пресові вістки неправдиві про достави з Франції для червоної Еспанії і перехід 8.000 осіб з Франції до Еспанії.

Переговори льорда Рансімена у Празі.

У вівторок льорд Рансімен відвідав прем. Годжу, опісля приняв представників судето-німецької партії. Льорд Рансімен вислав уже прем. Чемберленові обширний звіт зі своїх розмов. При кінці місяця Рансімен поїде до Льондону, щоб особисто поговорити в деяких справах з прем. Чемберленом.

„Манчестер Ґардієн" пише у звязку з тими переговорами: „Анґлія ще раз вплинула на положення в середущій Европі так, як це зробила під час вкорочення 21. травня ц. р. Тепер ще раз виявила світові, головно німцям у Чехословаччині, що вона стоїть на становищі з 21. травня, що його зясував прем. Чемберлен у палаті громад кажучи, що „головною журбою англійського уряду впливати так, щоб цей конфлікт розвязати мирним шляхом. На місію льорда Рансімена погодилася і Німеччина і Чехословаччина. Тому, якщо не хочуть зразити собі В. Британії — мусять відноситися з увагою до заходів льорда Рансімена."

—o—

Перемиря в Еспанії?

„Івнінґ Стандарт" пише, що нова перемога республіканських військ в останніх 10-ох днях змінила положення і тому прем. Чемберлен має намір, щоб запропонувати перемиря, поки добре республіканська армія знищена. Льондонські військові кола здогадуються, що барсельонський уряд по цім погромі не має в руках ніяких атутів. Тому виглади у справі пляновáного Анґлією перемиря в Еспанії дуже добрі.

НОВИЙ РОЗПУЧЛИВИЙ НАСТУП У КАТАЛЬОНІЇ.

Міністерство оборони видало такий комунікат: Відділи східної армії на полудне від Балягер перейшли ріку Сеґра, посунулися далеко наперед, взяли багато полонених і здобули велику воєнну добичу.

Головна кватира національних військ видала комунікат, що новий наступ червоних військ здовж ріки Сеґре на північ від Лєріди стриманий. Червоні війська перейшли в ночі ріку коло 10 км. на північ від Лєріди коло села Манарґен і здобули нечисленні становища військ ґен. Франка. Всі їхні зусилля внеможливив протинаступ військ ґен. Франка. Червоні війська вжили багато совітських повзів, але протиповзова артилерія стримала їх.

—o—

РОЗБИЛИ ВІДДІЛ ПОВСТАНЦІВ.

МЕКСИК, ПАТ. Ґенерал, що командує федеральними військами на терені Сан Люїс Потозі, оголосив комунікат, із якого виходить, що відділ федеральних військ стрінув відділа, який творив особисту охорону ґен. Седілля коло Куїдад, у віддалі яких 150 км. від Сан Люїс. У бою седілістів розбито. Особистий приятель ґен. Седілля, який як збунтований ґенерал був міністром хліборобства, виконував обовязки його секретаря, був тяжко ранений і дістався в полон.

—o—

ЗБОМБАРДУВАЛИ ГОЛОВНУ КВАТИРУ КОМУНІСТІВ.

Японські літаки збомбардували столицю провінції Шенсі Сіян, що є головною кватирою VIII. китайської комуністичної армії. Від бомб згинуло багато делеґатів VII. конґресу китайської комуністичної армії. В конґресі брало участь 390 китайських делеґатів, представники з Москви і комуністичних партій зах. Европи.

—o—

ЧАНКУФЕН ГОРИТЬ.

Райтер повідомляє з Юкі (Корея):

Місцевість Чанкуфен, що лежить під горою тієї самої назви, згоріла вчора вечором по бомбардуванні совітської артилерії, що було найнагальніше від початку воєнної акції.

—o—

ДИВЕРСІЯ БОЛЬШЕВИКІВ МІЖ МОНГОЛАМИ.

Політичні кола в Москві широко обговорюють диверсію, що її виконують емісарі Москви в порозумінні з китайським штабом у Монголії. Диверсія полягає на тому, що большевицькі емісарі загострюють спори між монгольськими князями і військовими японськими колами. В останньому часі большевицький аґент Марголов, який швендяється в Монголії під прізвищем Шін-Гав, отроїв кн. Юна, члена монгольського уряду. Вбивство виконано так зручно, що совітська пропаґанда намагається спхнути вину за отроєння кн. Юна на японців. Кружляють поголоски, що Марголов спричинив смерть монгольського князя Паня.

Далі большевики поширюють від кількох днів вістку, що 450 вояків з повним озброєнням з X-ої монгольської дивізії перейшло до китайців.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Ревізії у Станиславівщині. В селі Коропець перевела поліція ревізію в трьох кооперативах. Про причини годі було довідатись. Ревізії не дали жадного висліду.

— Масові ревізії й арештування в Яворівщині. В Яворівщині відбуваються далі масові ревізії та арештування. На днях поліція арештувала в Бунові: Івана Матвіїва, Тимка Бучка, Гриця Озимка й Ілька Ходинчака. Цього останнього звільнили, інших відставили до арешту у Краківці. — В селі Молошковичах поліція арештувала Василя Фітеля і відставила до Яворова; в Морянцях Андрія Павука, Олексу Хрому та Андрія Гридового і всіх відставила до Краківця. — У Свидниці арештувала Анну Леськівну. В Новосілках поліція перевела низку ревізій та арештувала Петра Дідуха, в Яжеві Старім арештувала Івана Василишина, Ірзу Миколу, Ірзу Степана, Шопського Степана та Мацелюха Миколу. У Склі поліція перевела ревізію в місцевого пароха о. Михаліхи й арештувала його сина — Івана, ґімн. абс., та відставила його на станицю поліції у Склі, звідкіль по кількадесятьох годинах звільнила. В Коханівці поліція арештувала кількох селян, в Черниляві арештувала Ґовду Гриня та відставила до арештів у Краківці.

— Прогулька англійських учителів на Поліссі. На Поліссі перебуває тепер прогулька 17-тьох анґлійських учителів під проводом проф. Росселя, знавця хліборобських справ. Прогулька цікавилась побутом і звичаями поліщуків. З прогульковцями їздив лунинецький староста. Ледви, чи анґлійцям показали справжнє Полісся.

— Новий дім ТШЛ. у Вовчі. У Вовчі в Перемишлі посвятили минулої суботи вугольний камінь під будову дому ТШЛ.

— Страшна мотоциклева катастрофа під Заліщиками. В ночі з 9. на 10. ц. м. в год. 11-ій зударився на перехрестю дороги з Дзвиняча і гостинця самохід кн. Свидригайла з Беремян пов. Бучач з військовим мотоциклем, що ним їхав майор Маріян Якімовський, майор Тадей Кулїґовський і кап. Куцаловський, всі три старшини бригади КОП-у з Чорткова. Наслідки катастрофи страшні. Майор Якімовський згинув, інші два старшини важко ранені. Їх завіз до шпиталю адв. д-р А. Ломніцький зі Львова, який надїхав самоходом. На місце катастрофи виїхала судова комісія, щоб зладити плян місця катастрофи та устійнити, хто завинив катастрофу.

— Львівська хроніка. При вул. Леґіонів самохід наїхав на мотоцикль Мечислава Максимовича, студ. прав та легко ушкодив мотоцикль. — На Гетьманських Валах біля бензинової стації самохід штовхнув управителя школи Лобая зі Сокільник, який потовкся. — На стації Підзамче помер нагло 7-літній Ісаак Цукеркандель, якого привезли батьки до шпиталю. — Катерина Заячківська (вул. Личаківська 15) напилася йодини, щоби скінчити самогубством. Її відвезли до шпиталю.

— Краєва хроніка. В селі Вирінь недалеко Кольбушової згоріли будинки господаря Вахніцького. У стодолі знайшли звуглене тіло господаря Вахніцького. — У Цмолисі самохід переїхав жінку, яка верталася з відпусту. — У руслі ріки Ворони біля Пшеничник, пов. Товмач, найшли тіло коло 35-літнього селянина з ранами на голові та лиці. Анна Диворонюк із Чорнолізець пізнала, що це її чоловік Василь. — У Синевідську Вижнім у великім тартаку фірми МСД на 14 днів припинили працю, бо перебудовують дах на фабриці скринь. На той час утратило працю 350 робітників. — У моторовім млині Людвика Сураля в Гнильчі, пов. Підгайці, вибухла пожежа. Згорів увесь млин і госп. будинки та збіжє вартости 70 тис. зол.

— Пожежа містечка і села в одному повіті. В містечку Лосіце пов. Седльце вибухла у вівторок 9. ц. м. в саме полудне пожежа, що знищила понад 100 домів. Шкода сягає соток тисяч золотих. Пожежу вдалося зльокалізувати щойно вечором. У рятунковій акції брали участь пожежні сторожі з 7-ох довколичних сіл і кількох поблизьких містечок. Причиною пожежі була іскра від мотору молотілки. — Пополудні згоріло в селі Ліпіни пов. Седльце 10 хат і 27 стоділ. Шкода сягає 125.000 зол. Причиною пожежі необережність з вогнем.

— Впав до кітла з кипятком. У міській різні у Ґрудзьондзі трапився у вівторок 9. ц. м. траґічний випадок. Підчас вішання забитої свині гак обірвався і робітник Герберт Теспер упав до кітла з кипятком. У важкому стані відвезли його до шпиталю.

— Страшна помста бандитів. У північних стейтах Бразилії поліція з відділами добровольців зводить завзяті бої з ватагами бандитів. У бою з поліцією поляг провідник бандитів, Верґаніно Ферейда і 9-ох його товаришів, що гуляли безкарно 18 років. 36-ох товаришів провідника бандитів втікло. Вони пімстили смерть свого провідника і вбили шість осіб, найближчих поручника, який розгромив бандитів. Голови повбиваних відослали бандити префектові містечка Транса.

— Пожежа двох міст на Філіпінах. Дві велитенські пожежі навістили Філіпіни, де у провінції Ляґуна згоріла одна третина містечка Сан Пуєбльо. Без даху над головою опинилися тисячі осіб. Шкода сягає кілька міліонів долярів. У місті Манілі згоріло 2.000 домів, у дільниці бідаків. 12.000 осіб таборує під голим небом.

— Мандрівка „чорного пророка" вулицями Нюйорку. „Чорний пророк" Гарлему, муринської дільниці в Ню Йорку, вирушив на чолі юрби своїх визнавців, званих „чорними ангелами" зі старого осідку секти до нового, званого „раєм", що приміщується в сусідній віллі з віллею през. Рузвельта. Юрба, співаючи радісні пісні, викликала велику сензацію в Ню Йорку. Виявилося, що сусід президента, власник віллі, хотів пімститися на президентові за свій сусідський спір з ним і тому продав свою віллю „чорному пророкові", де буде приміщуватися верескдива секта „чорних ангелів", які постійно співають. Одначе „пророка" Гарлему викинуть незадовго з тієї віллі, бо „пророк" винен гроші власникові попереднього будинку за чинш.

— Смерть вбивника царя Миколи II. По довшій недузі помер у Москві Яків Юровський, вбивник останнього російського царя Миколи II. Як відомо, царя з родиною вбили большевики в ночі з 16. на 17. липня 1918. року в Єкатеринбургу, в домі купця Іпатієва. Юровський з 10-ма чекістами вистріляв на приказ Москви цілу царську родину з найближчим окруженням, впр. прибічним лікарем Боткіном. Опісля Юровський наказав вивезти тіла вбитих за місто, де їх облили бензиною і підпалили, а тлінні останки кинули до старої копальні. Кілька днів по вбивстві на мурах міста появились офіційні комунікати про вбивство, що його виконано, мовляв, тому, що „коронований сатрап російського народу" та його родина намагалися втекти при допомозі чужих держав. Пізніше большевики намагалися замазати цілу справу і скинути вину на інших, але подрібне слідство прокуратора Соколова і ґен. Дітріха, яких призначив адм. Колчак, зізнання свідків (одного з душегубців Павла Медведева) та спомини Гіярда устійнили хід цілого вбивства. Характеристичне в цілій цій справі те, що перший цар династії Романових, Михайло, походив з Іпатієвського монастиря, останній цар з цієї династії згинув а теж у домі Іпатієва. Юровського, жида з походження, називає большевицька „преса" заслуженим большевиком.

— Нема лікарів ні лікарського приладдя. В Москві практикує тепер 12.765 лікарів, які не можуть як слід сповняти своїх обовязків, бо не мають лікарств ні лікарського приладдя. Всі московські шпиталі в оплаканому стані.

— Летун згинув біля хати своїх батьків. Фінляндський летун хотів окружити дім своїх батьків за містом Гельсінгфорс. Тимчасом підчас зниженого лету вітер кинув літаком до землі так, що літак розбився, а летун згинув.

— Зудар автобусу з моторовим ваг... Недалеко міста Віпурі у Фінляндії ... автобус з моторовим залізничим вагоном ... бус розбився, 16 подорожніх ранених, а ... трьох важко ранених померло у шпиталі ... чиною катастрофи було нагле осліплен... фера автобусу сонцем.

— Страшні розміри стихійних ка... У Семигородщині буревій заподіяв ... шкоди на полях і в садах. У Валея ... овочеві дерева зовсім знищені. Шкода ... 12 міліонів леїв. Румунський уряд ... помогою пошкодованим селянам. — ... ди заподіяла теж буря, що лютувала ... ваччиною. Підчас бурі в селі Черна ... убив під деревом двох пастухів ...

— 600 лікарів та аптикарів без пра... міністерства здоровля в Румунії відібрало ... во виконувати практику 600-ом лікарям та ... карям, які дотепер працювали на основі ... донних дипльомів.

— Безоглядна боротьба з торговцями на... тиків. Спеціяльний відділ поліції З... жав до боротьби з торговлею наркотиками ... досив комунікат, що в останніх ... сконфіскували транспорти наркотиків ... міліона долярів. Тому ціни наркотиків ... ній торговлі зросли страшенно. І так ... підскочила з 80 долярів до 260 долярів ... сеньке пуделко, морфіна з 30 до 1... роїни взагалі не можна дістати ... невеличкі кількости потайні торговці ... ються велитенських сум. Поліція ... цілою безоглядністю боротьбу з ... пачкарством наркотиків. — В Б... вала поліція пачкаря наркотиків ... брала 10 кг. опію. Здогадуються ... членом великої ватаги пачкарів ... що веде свою діяльність в Іраку, ... рії, Ливані і Палестині.

— Різні вісти. Корабель „... Лайн" переплив Атлантійський ... дні, 21 годин і 48 хвилин. ... найбільшого французького ... зі" був такий: три дні, 32 години ...
— В естонській місцевости ... жежа в найбільшому готелю ... частину будинків у ... господи рішила створити ... резерви" у висоті 15.000 вагонів ... певним положенням на міжнародн...

ринку. — Ціни золота на льондонському ринку підскочили до 142-ох шилінгів і 3-ох пенсів за унцію. — Болдуін з дружиною виїхав до Франції. — На автостраді Берлін—Штетин зударилися три самоходи. Шість осіб важко ранених.

Зі судової сал .

2 І ПІВ РОКУ ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Від 25—29. м. м. відбулася перед трибуналом окр. суду замісцевого виділу в Сяноці розправа проти Романа Солтикевича, сина пароха з Улюча, березівського повіту. Прокуратор притягнув його до відповідальности за приналежність до О. У. Н. та за пересховування сконфіскованих книжок і брошур. Дня 29. липня ц. р. **засудив суд Романа Солтикевича на 2 і пів року вязниці**, зачисливши коло 9 місяців слідчого арешту, і відібрав громадянські права на 6 літ. Боронили: **адвок. д-р Володимир Загайкевич** з Перемишля і **д-р Стефан Ванчицький** зі Сянока.

КАРА СМЕРТИ НА ПОЛІЦАЯ ЗА ВБИВСТВО ПОШТОВОГО СЛУЖБОВИКА.

У вівторок 9. ц. м. відбулася перед трибуналом окружного суду в Чорткові сензаційна розправа проти М. Наконечного, б. поліцая в Заліщиках за вбивство поштового службовика Миколи Когута. Підсудний заперечив свою вину. Свідки обтяжили підсудного. І так св. Август Гушковський, начальник поштового уряду в Заліщиках зізнав, що Когут перед смертю заявив ось-що: Підсудний прийшов тут до поштового уряду в год. 12-ій і застукав до дверей, що я їх йому відчинив. Підсудний положився, щоб відпочати. Одночасно дав мені їсти ковбасу, що була дуже гірка, мабуть затроєна. По тих словах Когут помер. На питання предсідника свідок заявив, що критичної ночі було в сортівні, де працював Когут, понад 30.000 зол.

В год. 8.30 вечором трибунал під проводом віцепрезидента Врубля засудив поліцая Міхала Наконечного на кару смерти.

Почувши присуд, Наконечний заломився і хотів утікати, але його притримали і відвезли до вязниці.

‡ Посмертні згадки.

† ОСИП СТРУТИНСЬКИЙ.

Минулого тижня відвело громадянство станиславівського передмістя Кнігинина-Бельведеру на вічний спочинок одного із найкращих своїх членів бл. п. Осипа Струтинського. Неублагана коса підтяла ту молоду квітку, що так рвалася до життя, що так дуже хотіла стати розрадою своїй Мамі.

Вродився бл. п. Осип 1914. р. Гімназію скінчив в роках 1925—1934. Опісля в роках 1935—1937 був на теольоґії, з якої виступив через грудну недугу. Не зважаючи на своє слабосильне здоровля, брав активну участь в громадянській праці. В роках 1931—1937 поринає у праці в „Соколі" й читальні „Просвіти". Крім того в роках 1934—35 секретарює в Студентській Секції. І всюди добуває собі признання за безголосну, тиху працю. Всюди, де треба, зявляється бл. п. Осип перший. Вже прикований до ліжка цікавиться далі громадянським життям, далі мріє про те, щоб вчитись, щоб працювати. Але Всевишній інакше покермував Його життям.

Місцеве громадянство прощало бл. п. О. Струтинського величаво. В похоронах взяло участь коло 800 осіб з чотирма священиками. Промов було шість. Покійника прощав коло хати о. Судак від товаришів, біля читальні „Просвіти" м-р Світний від місцевих установ. На цвинтарі прощав проф. Джус від громадянства, а п. Пасічняк від студентів. Кнігинин-Бельведер, а з ним і цілий Станиславів стратив щирого й ундного члена. В. Й. П.!

З кіна.

„КАСІНО": „НЕВИДНЕ ПОДРУЖЖЯ".

Мила та весела комедія, в якій молода подружа пара (прегарна бльондинка Констанс Беннет і симпатичний красунь Ґейрі Ґрант) по своїй „смерти" в автомобільній катастрофі перебувають і далі на нашій землі та бавляться весело дошкульованням ближнім. Тому, що вони є нематерільними духами і мають дар зникати, коли їм треба, всі їх збитки минаються безкарно. Одначе найбільший їх „подвиг" це зміна способу життя їх вуйка, який під їх впливом і примусом із звичайного сірого зїдача хліба став гулякою та епікурейцем.

В додатку знимки з побуту англійської королівської пари. Багато глядачів критикує промах жінки президента Франції Лебрена, яка при привитанні англійської королеви зробила перед нею двірський „диг", забувши мабуть, що її чоловік є сувереном Франції. Як кажуть — у Франції панує з цього приводу велике згіршення.

В кожну читальню, в кожну кооперативу й іншу установу та взагалі в кожну свідому хату ювилейні образи „Просвіти"!

Дописи.

ПЕРЕГІНСЬКО, ПІДЛЮТЕ, ОСМОЛОДА.

Ювилейні торжества. Дня 28. липня 1938, себто в день св. Володимира відбулося у нас чергове свято Хрещення України. До нього долучилося ще храмове свято церковці св. Володимира Вел. на Осмолоді і навечеря уродин Їх Високопреосвященства Митрополита Кир Андрея, що перебуває тепер на відпочинку в Підлютім. Те потрійне свято почалося торжественною Службою Божою, яку відправив Вср. о. Петро Пиприло, теперішній парох і декан Перегінська. Діяконували Вел. о. Маріян Фарміга, капелян СС. Василіянок на Камянці та дяк Лев Кулецій. Співав хор дівчат з вахоронки СС. Служебниць в Перегінську під проводом с. Пелагії. Невеличку церковцю виповняли місцеві мешканці ліқуванці та гості з Перегінська. Коротку, ядерну проповідь виголосив Вел. о. Остап Стефюк. В ній змалював він ясну постать великого лицаря української землі і одночасно лицаря Христа, св. Володимира Вел. і вказуючи на нього як на зразок ревного христіянина заохотив присутніх передусім зберігати безцінний скарб віри в Бога та любови до своєї землі і народу. Опісля всі зібрані перейшли з Осмолоди до Підлютого і тут біля кедрової палати відбулася друга половина свята. Перед самими дверми палати уставилися сідоглаві представники Перегінська зі своїм парохом на чолі та з хлібом і сіллю в руках, а за ними ввов жінки і дітвора. Коли в дверях появилася постать нашого улюбленого Владики, хор дівчат привитав Його співом „Многая літа!", а о. парох П. Пиприло короткою промовою, в якій на вступі привитав Їх Високопреосвященство з приїздом на відпочинок, так заслужений, особливо цього року, після відомих нападів ворожої злоби. Опісля, складаючи щиросердечні побажання з нагоди уродин, промовець казав: „Віримо, свято віримо, що діло, на яке згідно з давнім переказом дав благословення св. Андрей Первозванний, діло, якого довершив 950 літ тому великий наш князь, „рівноапостольський" Володимир, що діло це, перебувши огневу пробу, ще за Вашого життя, за Вашим благословенням, під Вашим омофором закріпиться на цілій Україні і там, де сьогодні ще сатана царює, всі одними устами, одним серцем славитимуть триєдиного Бога". Закінчуючи, кликав: „Святителю Божий — моліться за нас! Пастирю добрий, ведіть нас! Владико великий, наказуйте нам! На Ваш наказ готові ми на всі труди, всі подвиги для добра нашої св. Церкви, для добра нашого бідного народу. На многа літа Владико! Слава нашому доброму Архиереєві, нашому великому Страдальцеві! Слава!" „Слава!" — кликнули одноцушно всі зібрані. „Слава!" — підхопили і сині підлютські верхи, що впродовж 250-ти літ бачили й витали у себе неодного вже владику, але такого улюбленого, як Кир Андрей ніколи ще не бачили і не скоро мабуть побачать. Потім прийшли на чергу прості, правда, але немені щирі і зворушливі привіти, що їх складали найстарші віком, сідоглаві представники Перегінська, радіючи, що дехто з них щераз, може востаннє, має нагоду глянути в батьківські добрячі очі свого теж сідоглавого Владики і Пана. За ними пішли привіти, деклямації „наших найменших", хорові продукції та гуртові вправи вахоронки служебниць в Перегінську під проводом згаданої вже раз с. Пелагії, за які зібрані нагородили їх оплесками, а улюблений Батько і Опікун сотень вбогих дітей — обрапочками та цукорками. Це скромне свято залишило безцінно в серцях тих невинних діточок глибокий слід і вони довго носитимуть у своїх серцях милий спомин про добрячого дідуся-Владику!

Очевидець.

Спорт.

„РУСАЛКА" ЗДОБУЛА ЧАШУ ЗОЛОЧЕВА.

РУСАЛКА—Ж. Т. Г. С. 7:1 (2:1).

В неділю 7. ц. м. грала золочівська Русалка останній метч за чашу Орбу. В цьому турнірі, як відомо брали участь усі 4 золочівські дружини, в тому наймолодша віком українська Русалка. Чашу несподівано здобула українська дружина. Несподівано, бож ніхто не міг сподіватися, що недавній кандидат на мистця тернопільської А-кляси Яніна програє з новиком Ц-кляси, або що Русалці вдасться зремісувати зі сильною фабричною дружиною Орб. Останній метч був уже звичайною формальністю, бо ЖТГС — це найслабша дружина в Золочеві.

Гра велася в перших хвилинах вирівняна, при чому Русалка має сильного пеха у використовуванні підворітних ситуацій. Щойно у 21 хв. Квасовський (Русалка) здобуває прегарно далеким стрілом у віконце перші ворота. Жидівська дружина реванжується воротами, здобутими в 21 хв. з карного. В 41 хв. Строчак стріляє другі ворота. У другій половині ЖТГС випадає зовсім зі сил і дає собі стріляти 5 голів зі стрілів Косаревича (2), Богонюка, Ваня і Строгана.

•

28. ц. м. Русалка грає свій перший метч за мистецтво Ц-кляси з брідським Соколом у Бродах. 18. вересня грає Русалка в себе з тернопільською Метою і 25. вересня з ЖРКС-ом у Тернополі. Сподіємося, що на мистецьких метчах змагуни Русалки виявлять неменше запалу і амбіції, як підчас турніру та здобудуть мистецтво.

БОКС.

Ріміні: ПОЛЬЩА—ІТАЛІЯ II. 8:8.

Цей вислід є справжньою несподіванкою, бо противником польської дружини була друга дружина Італії, яка в деяких випадках перевищала першу. Несподіванкою була програна мистця Европи Колочинського.

—o—

Нові книжки й журнали.

Zenon Pora y Peleński: POLITYKA UNDO w świetle autonomistycznej deklaracji Centralnego Komitetu UNDO z dnia 7. maja 1938 r. Nakładem Spółdzielni Wydawniczej „Nasze Słowo". Lwów, 1938.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 11. 8. год. 8. веч. „Шестий поверх".
Пятниця 12. 8. год. 8. веч. „Люди на кризі".
Субота 13. 8. год. 8 веч. „Втішаймось життям".

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. вечірами

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ДЕЛЯТИН:
11. 8. Гетьман Полуботок.
12. 8. Мазепа.

НАДВІРНА:
13. 8. Пісня Бескиду.
17. 8. Чесна Сузанна.
18. 8. Пан Твардовський.
19. 8. Мазепа.
20. 8. Гетьман Полуботок.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КОСІВ:
11. 8. Шалена Льоля.

КУТИ:
12. 8. Орфей у пеклі.
13. 8. Шалена Льоля.
14. 8. Орленя.

Репрезентаційний цирк Станєвських (вул. Пелчинська).

Четвер, 11. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.
Пятниця, 12. 8. одна вистава в год. 8.30 вечером.
Субота, 13. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.
Неділя, 14. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Пізні ключе".
АПОЛЬО: „Каліф із Багдаду" з Ед Кантором.
АТЛЯНТИК: „У пастці", „Джентельмен вірить жінці"

БАЛТИК: „Саретога“, „Народини зірки“.
ВАНДА: „Пан з міліонами“.
ГРАЖИНА: „Пікова дама“ за оп. Пушкіна“, „Побралися завчасно“.
ЕВРОПА: „Химерна екоцедієнтка“ з Данієлею Даріє.
КАСІНО: „Невидне подружжя“.
КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру“, „Королівські дні в Парижі“.
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру“.
МЕТРО: „Дорога до Ріо“ та „Нестерпна дівчина“.
МІРАЖ: „Благословенна земля“.
МУЗА: „Перегони“.
ПАЛЯС: „Простушник“.
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Панна Петрусь“, „Тоні в Відня“.
РІЯЛЬТО: „Чорні очі“ з Сімоне Сімон.
РОКСІ: „Авдієнція в Ішлі“ з Мартою Еґерт.
СВІТ: „Корабель невільників“ та „Мистці глупоти Фліп і Флап“.
СТИЛЕВЕ: „Весна над Секваною“ та ревія.
ТОН: „Король бурлески“, „Борнео“.
УТІХА: „Рамона“ та ревія.
ХИМЕРА: „Хлопці з Тиролю“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Атени“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід“
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)
„Еспанія“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 11. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. музика 8.00 Веселе добрийдень, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Італійські пісеньки у вик. Г. Бема, тенор, в супр. форт., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Мої вакації, повість Старого Доктора для дітей, 15.30 Тетмаєр: „О. Петро“ з муз. іл., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт солістів, 16.40 Відбірник в авті, 16.45 Штука відпочинку, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Камер. музика з пл., 17.40 „Орсо“, новеля Сенкевича, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Королівська недуга, 18.10 Театр Уяви: „Маски“ Павла Ціннера, 18.40 Музика з пл., 18.50 Спів. рециталь Ір. Айзен у супр. форт., 19.15, 20.55 Актуальна гутірка, 19.25 Від шімі до карioки, розр. концерт, у перерві скеч „Останні неділя“, 20.45 Веч. денник, 21.00 Актуальність, 21.10 Розсліване авто, легка муз.-словна авд., 21.50 22.00 Спорт, 22.05 Веселий четвер, словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.10—23.55 Перша симфонія Брамса з пл. (Варшава II).

Пятниця, 12. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика у вик. сіль. орх., 8.00 Добрийдень наймолодшим, оповідання, пісеньки, мельодії, 12.03 Полуднева авдиція, 14.30 Спортова гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Крилата оплетничарка, авд. для молодших дітей, 15.30 Гутірка з дорими, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Калейдоскоп, розр. концерт: сопран, тенор, форт., кларнет, органи Віршцера, муз. конферансєрка, 16.45 Кашубська Швайцарія, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Репортаж із життя музика, **17.45 Шляхи творчости Лесі Українки, в українській мові виг. д-р Марія Деркач**, 17.55 21.45 Спортові вістки, 18.00 Цікаве з природи та техніки, 18.10 Форт. рециталь, 18.45 Літер. хроніка, 19.00 Арії в вик. Цезара Ковальського (баритон) у супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Родинна льожа, розр. концерт, орх., вок. солісти, автори, 20.45 Веч. денник, 21.00 Програмова резерва, 21.10 Концерт муж. хору, у супр. форт., 21.55 Симфон. концерт. 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика (Варшава II).

Субота, 13. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх., 8.00 Кінчаємо тиждень, погідна авдиція, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Концерт бандаль, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Бурштин“ кашубська казка, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Веселі мигунці, розр. концерт, баритон, форт., дует трубка, кларнет, 16.45 Пілсудський про польські орієнтації підчас війни, 17.00 Вістки з міста та провінції, 17.10 Спорт і ритм, гутірка, музика, 17.55 Гальо! 18.00 Наша програма, 18.10 Із фр. муз., 18.45 Поділля, поетична чвертьгодина, 19.00 Арії та пісні у вик. Ольги Ольгіни, сопран, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 В піснею і танком по центр. пром. окрузі, муз. авд., 20.00 Золотий ягайлонський вік, авд. для дітей; Поляки у Бразилії, 20.45 Веч. денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Для села: Нар. капеля, 21.50 Спорт, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 11. серпня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Розр. концерт, 17.30 Романтична музика, форт., кларнет, 19.00 Сучасна музика, 20.10 21.00 Веселий вечір, БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Циг. музика, 19.00 20.00 Орх. концерт, 20.15 21.00 22.00 23.00 Оперетка, ВІДЕНЬ 14.10 19.05 Розр. музика, 18.20 Концерт із Льондону, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.15 21.00 22.00 „Аїда“ оп. Вердія, в участю Ляврі Вольпі, ГІЛЬВЕРЗУМ I. 21.00 Концерт із Шевенінґен із участю співачки Марії Дубас, КОШИЦІ 14.10 18.45 Вістки, 18.15 Госп. огляд, Музика з пл., МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Тангайзер“ оп. Вагнера, ПРАГА 17.40 Спів, 18.20 Сольон. музика, 22.30 Квартет ч. 2. Яначека, ПРАГА II 20.00 21.00 „Роз-Марі“ оп. Фрімля, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Концерт т-ва авторів і композиторів, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 22.15 „Аїда“ оп. Вердія (дія IV), СОФІЯ 18.00 Військ. музика, 19.15 Популярна музика, 19.45 Форт.

Пятниця, 12. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 18.00 19.00 20.10 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 22.45 Циг. музика, 13.30 17.25 18.00 Орх. концерт, 19.00 Танк. музика, 20.20 21.00 Концерт орх. і сол. (оперетова музика), 21.50 22.00 Форт., ВІДЕНЬ 18.15 Легка музика, 16.00 Орх. концерт, форт., 18.50 19.00 Концерт сол. (альт і віол.), 21.10 Вечір пісні з Каринтії, 22.30 23.00 Концерт орх., тенор, ДРОЙТВІЧ 20.00 „Цирульник із Багдаду“ оп. Корнеліюса, КОШИЦІ 7.35 Преса, 14.10 18.45 Вістки, 18.00 „Дурний купив патент“ песа, Шариські нар. пісні, Село та город, МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, ОСЛЬО 20.45 21.00 22.00 „Моя сестра та я“ оп. Бенацького, ПРАГА 16.15 17.00 Орх. концерт, 18.20 Танк. музика, 20.55 21.00 „Служба Божа“ Яначека на орх., хор і сол. голоси, РАДІО ПАРІ 18.00 Концерт із амер. консерваторії у Фонтенеблью, РИМ 17.15 Давня іт. музика, 21.00 22.00 „А те воліо торнар“ оп. Раццата, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 19.15 20.00 21.00 „Севільський цирульник“ оп. Россінія.

Субота, 13. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.00 Вес. муз. авд., 22.30 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 18.00, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Орх. концерт, 17.30, 20.45, 21.00 Циг. муз., 18.35, 19.00 Орх., спів, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00 Концерт симф. орх., 14.10 Оперові й оперетові мельодії, 15.30 Для дітей, 18.00 Веселе муз. попоолуднє, 19.00 Весела вирштська авд., 20.10, 21.00 Веселий альпейський вечір, 22.00 Розр. концерт, КОШИЦІ 7.35 Преса, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Спортові актуалії Закарпаття, „Америка а Чехословаччина“ репортаж, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 Розр. концерт, 22.10 Концерт інстр. дуету, МІНХЕН 16.00, 18.00 19.00, 20.00, 21.00 „Валькірія“ оп. Вагнера, ПРАГА 16.10, 18.30 Сальон. музика, орх., сол., 19.20, 20.00 Концерт військ. орх., 20.20, 21.00 „Експрес до Ніци“ оп. Найса, РАДІО ПАРІ 19.00 Пісні, 20.30, Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИМ 17.15 Спів, 19.20, 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія 21.40, 22.00 Розр. концерт, СОФІЯ 17.00 Камер. музика, 18.00 Легка музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів.

БІРЖА.

Львів 10 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·10 89·63 Доляри американські 5.30·50, 5·28·0) Доляри канад. 5·29·0)—5.26 50. Фльорени гол. 28·74—288·0, Франки фр. 14·52—14·42, Франки швайцарські 121·90—121·10 Фунти анґл. 25·93—25·77, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·45—15·03 Кор. дан. 115·70—114·85 Кор. норв. 130·23—129·25 Корони шв. 133·69—132·70 Ліри іт. 23·65—22·95, Марки фінл. 11·45—11·25, Марки нім. 70·00 — 72·00, Тель Авив 26·10—25·85 Марки нім. срібні 99·95 — 96·00

Акції.

Банк Польський 127·00 Цукор. 39·50, Вугіль 35·50, Ліпопол 95·50. Моджеів. 16·75, Островець 71·00, Старахович, 42·25. Габербуш 55·25.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67.13, 3 пів 1 ем. 83·50, серія непот. 3 поз. інв. 2 ем 82·50 серія непот. 5. конверс. 70·00 прем дол. 42·65 4 консол. 67·00

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 10. серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·19 зол.
молоко	15—17 сот.
яйця (копа)	3·70 зол.

Тенденція вдержана на масло, на молоко зниżкова, на яйця слаба.

Подяка.

Невблагана смерть забрала зпоміж нас дня 30. липня ц. р. бл. п. **Стефанію Тарновецьку**, довголітню вчительку зі Львова-Знесіння, найдорожчу дружину й матір.

В часі довгої і важкої недуги діставала Покійна багато доказів щирої прихильности. З цього приводу складаємо прилюдну подяку всім Друзям і Прихильникам, що несли Покійній і нам слова потіхи і розради.

Складаємо щиру подяку всім Тим, що віддали Покійній останню прислугу. В першу чергу дякуємо Всч. о. сов. **Горчинському** за відправу панахиди і за провід у похоронах, Всч. катехитам о. **Яремі** і о. **Василеві** за співучасть.

Зокрема дякуємо щиро Всч. о. сов. **Лончині** і о. сов. **Каштанюкові** за самочинну участь в сумному обряді і о. сов. **Лончині** ще й за відслуження панахиди в церкві св. Миколая.

Щиро дякуємо диригентові хору п. **Панасюкові** і всім тим Членам хору, що безкорисно взяли участь в панахиді і в похоронах та Своїм прегарним співом звеличали сумний обряд.

Дякуємо львівському **Відділові В. П. У. В.**, пп. **Горнерам**, п. **Баллюкові** і пп. **Панасюкам** за прегарні вінці, та всім тим Друзям, що квітами заквітчали дорогу нам домовину і потім могилу Покійної.

П. **Суховій** дякуємо за сердечні прощальні слова від Українського Жіноцтва й Товаришок Покійної і п. **Сухому** за щирі слова від львівського Відділу В. П. У. В.

Дякуємо всім Тим, що Своєю численною участю в похоронах виявили пошану до Покійної.

Вкінці дякуємо всім Друзям і Прихильникам, що старалися влекшити наше важке горе і склали нам устно чи письменно слова співчуття.

Володимир Тарновецький — муж; Богдан і Роман — сини; Дарія — доня.

ОПОВІСТКА.

Товариство „Просвіта“ у Львові замість вінка на могилу бл. п. Йосафата Пендюка, члена-добродія Т-ва „Просвіта“, зложило 20 зол. на Ремісничу Бурсу. 1663 1-1

Виділ Т-ва Вакаційних Осель у Львові отсим складає сердечну подяку **Впов. П. Е. Войтові** за дар у сумі 50 зол. на ціли Т-ва. 1661 1-1

На Рідну Школу зложили: ВПані мгр. Кізимович і мгр. Антін Захарко адвокат у Краківці квоту 15 зол., замість повідомлень про їх вінчання, яке відбулося 23. липня ц. р. у церкві св. Николая в Бучачі.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ДЕНТИСТ-ТЕХНІК, як помічна сила шукає заняття за скромною винагородою у Львові або на провінції. Ласкаві зголошення: Львів, Городоцька 1. II. С. У. К. на руки п. Назарна. 2-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ЕКСПОРТІВЦЯ меткого, вправного бухгальтера приймемо негайно. Платня згідно з умовою. Зголошення до Адміністрації під „Підприємчивий“. 1656 2-3

СТАНЦІЇ

ШУКАЮ приміщення для 12-літнього сина, близько школи Шашкевича або Грінченка, при інтеліґентній родині, а був би теж хлопець з VI. клясу ... ської школи. Зголошення до 20. ... ля слати до Адміністрації під „... тель“. 1649 ...

КУПНО — ПРОДАЖ

УКРАЇНСЬКЕ бюро посередництва — ... пна „ТРАНСАКЦІЯ“, Львів, ДЛУГОША ОДИН, ріг Миколая — поручає у великім виборі, в ріжних цінах у місті ... і на передмістях камениці, вілі, ... парцелі під корисними умовами, ... формації безплатні. Багато подяк і ... ручень. Бюро працює цілий день, без перерви. 1622 ...

ПОВЕРХОВА камениця, ... ва, город, при трамваю, шість ... від віденської кавярні — 32.000, готівки 22.000, банк 10.000. „ТРАНСАКЦІЯ“, Длугоша 1. 1603 ...

ПРОДАМ ЗАРАЗ 6-моргове господарство зі садом, новий дім критий бляхою, ... доля зі стайнею, все поле біля ... Зголошення до Адмін. „Діла“ під „Коломийський повіт“. ...

ДВА ДОМИ, околиця Банку Польського або половину продам. Софії 34, ... ня 12. 1662 1-1

РІЖНІ

ТРИВКУ ондуляцію гарно і старанно заграничним течивом виконує ... **Брама Андріолія** (Ринок 29). 1582 ...

ГОДИННИКИ стінні, кишенеі, на руку направляє прецизійно і найдешевше фірма: „ЧАСОМІР“, Львів, Личаківська ... 1639 ...

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10